

Päätös

Nro 53/2014/1

Dnro LSSAVI/493/04.08/2010

Annettu julkipanon jälkeen
27.3.2014

ASIA Mustikkasuon turvetuotannon ympäristölupa, Soini

HAKIJA Vapo Oy
PL 22
40101 Jyväskylä

HAKEMUS Vapo Oy on 21.12.2010 aluehallintovirastoon saapuneella ja sittemmin täydentämällään hakemuksella pyytänyt ympäristölupaa Mustikkasuon 50,2 ha:n suuruisen uuden alueen turvetuotantoon Soinin kunnassa. Vapo Oy on 4.12.2013 muuttanut hakemustaan siten, että hankealueen pinta-ala on 51,3 ha.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin 7 d) kohdan mukaan luvanvaraista toimintaa on turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus, jos tuotantoalue on yli 10 ha. Aluehallintovirasto on ympäristönsuojeluasetuksen 5 §:n 1 momentin 7 c) kohdan nojalla toimivaltainen viranomaisen turvetuotantoa koskevassa asiassa.

HAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Toimintaa koskevat luvat ja alueen kaavoitustilanne

Mustikkasuolla ei ole aikaisempaa ympäristölupaa.

Tuotantoalue on hakijan omistuksessa. Pintavalutuskenttä Sikosuolla on vuokramaata, jonka vuokrasopimus on voimassa 31.12.2033 saakka.

Mustikkasuon alueella on voimassa ympäristöministeriön 23.5.2005 vahvistama Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan. Turvetuotantoa koskee turvetuotantovyöhyke –kaavamerkintä, johon liittyy koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys I:

”Turvetuotantovyöhykkeen käytön suunnittelussa on otettava huomioon luonnonsuojelualueet sekä valtioneuvoston hyväksymät suojeluohjelmat ja -päätökset (LSL 77 §) sekä Natura 2000-verkosto. Turvetuotantoalueita perustettaessa tuotantoalueista tehdään asianmukaiset lupahakemukset lainsäädännön edellyttämine ympäristövaikutusten arviointineen ao. ympäristölupaviranomaisten käsiteltäväksi.

Turvetuotantoon tulee ottaa ensisijaisesti entisiin tuotantoalueisiin liittyviä soita, ojitettuja soita tai sellaisia ojittamattomia soita, joiden luonnon- tai kulttuuriarvot eivät ole valtakunnallisesti tai seudullisesti merkittäviä. Suopohjien jälkikäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueelliset maankäyttötarpeet.”

Ähtärinjärven valuma-alue (tt-3) koskee suunnittelumääräys IV:

”Seuraavilla vesistöalueilla turvetuotannon suunnittelussa on huomioitava vesistövaikutukset siten, että kokonaiskuormitusta pyritään vähentämään.”

Mustikkasuon itäpuolella on kaavassa merkintä ohjeellisesta ulkoilureitistä. Tuotantoalueen pohjoispuolella, noin 200 m:n etäisyydellä on Natura 2000 –verkostoon kuuluva alue ja merkintä SL-2, jolla tarkoitetaan soidensuoje- luohjelmaan kuuluvaa aluetta.

Mustikkasuon pohjoisosa sijoittuu maakuntakaavassa esitetulle matkailun vetovoima-alueelle. Näillä alueilla on tarkoitus suunnittelun avulla tukea matkailu- ja virkistysalueiden verkostoja ja niiden kehitystä. Merkittyjen alueiden kehittämistoimenpiteiden tulee liittyä maakunnan matkailuelinkeinojen maankäytöllisten edellytysten tukemiseen sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyyden turvaamiseen.

Toiminta

Yleiskuvaus toiminnasta

Tuotantoalue muodostuu kahdesta lohkoista, joiden tuotantoala on 49,4 ha ja kolmesta auma-alueesta, joiden yhteinen pinta-ala on 1,9 ha. Myös auma-alueilla oleva turve tuotetaan ja aumojen paikkoja vaihdellaan.

Turvetuotanto aloitetaan kunnostamalla suo turvetuotantokuntoon. Kuntoonpano aloitetaan kaivamalla tuotantoalueen ympärille eristysojat ja rakentamalla vesienkäsittelyrakenteet. Tämän jälkeen kaivetaan lasku-, kooko- ja sarkaojat ja asennetaan ojiin vesiensuojelurakenteet. Työt pyritään tekemään vähävetisinä aikoina ja routakerrosta hyödynnetään suon vetisimpien osien kuntoonpanossa.

Kuntoonpanovaihe kestää 1–3 vuotta. Tuotantoaika on 20–30 vuotta ja sen on Mustikkasuolla arvioitu päättyvän noin 2040.

Tuotanto on jyrsinpolttoturvetta mekaanisella kokoojavaunulla ja alkuvuosina myös ympäristöturvetta toisioerottimella varustetulla imuvaunulla keräiltyinä. Keskimääräinen vuosituotantomäärä on noin 25 000 m³ jyrsinpolttoturvetta. Kysynnän mukaan voidaan tuottaa myös palaturvetta. Kuntoonpanon, tuotannon, kunnossapidon ja toimituksen suorittavat yrittäjät.

Jyrsinpolttoturpeen käyttöpaikoiksi on suunniteltu Jyväskylässä, Äänekoskella ja Jämsänjokilaaksossa olevia voimalaitoksia. Palaturvetta käytetään lähialueen pienissä lämpölaitoksissa. Ympäristöturve menee lähiympäris-

töön kuivikkeeksi, kompostointiin, lietteen imeytykseen ja maanparannukseen.

Turvetuotannon päätyttyä alue siistitään ja tarpeettomat rakenteet ja rakennelmat poistetaan. Yhtiö kunnostaa omistamansa alueet uuteen maankäyttöön mahdollisimman pian toiminnan päättymisen jälkeen. Mahdollisuuksien mukaan tuotannosta poistuneiden alueiden kuivatus järjestetään erillisesti rajaamalla ne tuotannossa oleviin alueisiin nähden ulkopuolisiksi. Tuotannosta poistuneiden alueiden vedet johdetaan vesiensuojelurakenteiden kautta viranomaisten määräämän ajan. Turvetuotannon jälkeen alue voi siirtyä metsätalous- tai viljelykäyttöön.

Vesien käsittely ja päästöt vesistöön

Vesiensuojelurakenteisiin kuuluvat sarkaoja-altaat, sarkaojapidättimet, kaksi virtaamansäätöpatoa, laskeutusallas ja ojittamattomalle alueelle rakennettava pintavalutuskenttä. Sikosuolla sijaitsevan pintavalutuskentän tehollinen pinta-ala on 3,1 ha, joka on 5,3 % valuma-alueesta.

Kuivatusvedet johdetaan laskuojan kautta reittiä Ryötteenpuro, Löytäjoki, Alajoki ja Syväjoki Kolunjärveen. Hankealueelta on Löytäjokeen matkaa noin 2 km ja 13 km Kolunjärveen.

Arvio Mustikkasuon kuivatusvesien aiheuttamasta vesistökuormituksesta nettoarvona (kg/a) on seuraava:

	Kiintoaine	Kokonaisfosfori	Kokonaistyyppi
Kuntoonpano 1. vuosi	1200	15	680
Kuntoonpano 2. vuosi	800	10	460
Tuotanto	600	8	330

Pöly, melu ja liikenne

Turvetuotanto aiheuttaa pölypäästöjä pääasiassa kesän tuotantokaudella ja muulloin lähinnä turpeen lastauksen yhteydessä. Pölyämiseen ja pölyn leviämiseen vaikuttavat turpeen maatuneisuusaste ja kosteus, tuotantomenetelmä ja sääoloista erityisesti tuulisuus. Tuulen nopeuden ylittäessä 10 m/s tuotanto keskeytetään aina lisääntyvän tulipaloriskin vuoksi.

Turvepöly on lähes kokonaan orgaanista hajonnutta kasviainesta. Suurten hiukkasten lisäksi pöly sisältää myös hengitettäviä hiukkasia (PM₁₀, hiukkaskoko alle 10 µm) ja pienhiukkasia (PM_{2,5}, hiukkaskoko alle 2,5 µm).

Tutkimustulosten perusteella pölyämisen aiheuttama viihtyvyyshaitta voi ulottua avoimessa maastossa noin 500 m etäisyydelle tuotantoalueesta. Yli 1 000 m päässä tuotantoalueesta turvepöly ei enää sanottavasti lisää

laskeumaa. Koska turvepöly on tummaa, se on pieninäkin pitoisuuksina helposti nähtävää ja voi aiheuttaa viihtyvyyshaittaa.

Turvetuotantoalueilla työskentelevät työkonet ja turpeen kuormaus aiheuttavat melua. Tuotantopäiviä on vuodessa noin 30–50. Tuotantopäivinä melu voi olla ympärivuorokautista. Lähellä vesistöjä sijaitsevilta tuotantokentiltä melu voi kantautua veden päällä kauemmas kuin maalla. Turpeen toimitusaikana melu koostuu raskaan liikenteen ja kuormauskoneiden aiheuttamista äänistä ja vastaa liikennemelua. Myös toimitusaikana työmaalla voidaan työskennellä ympäri vuorokauden.

Avoimessa maastossa tehtyjen mittausten mukaan turpeen jyrshintä ja nosto imuvaunulla aiheuttavat hetkellistä 55 dB:n melua 100–200 metrin etäisyydelle työskentelykohdasta. Palaturpeen nosto ja turvekenttien kunnostustoimet aiheuttavat laskennallisen arvioinnin perusteella 55 dB:n melutasoja 300–400 metrin etäisyydelle työskentelykohdasta. Yöllä 50 dB:n melutaso ulottuu 500 m:n etäisyydelle.

Kun tuotantoalueen ja asutuksen välissä on puustoa, jyrsin- tai palaturvetuotannon eri tuotantovaiheissa 40 dB:n meluvaikutus jää noin 100–150 m:n etäisyydelle tuotantoalueen reunasta silloin, kun tuotantoalueen reunasta alkaa metsävaltainen alue.

Energiaturve toimitetaan asiakkaille pääasiassa lämmityskaudella yhdessä tai kahdessa jaksossa. Vähäjärvennevan vuosittainen turvetoimitusten määrä on 25 000 m³ turvetta, joka vastaa noin 180 rekan ajosuoritetta. Turve kuljetetaan työmaatietä ja metsäautotietä Kolu–Raitaperä paikalliselle ja edelleen Äänekoskelle, Jyväskylään ja Jämsänjokilaaksoon.

Varastointi ja jätteet

Polttoöljyn kulutus on vuosittain noin 23 000 l. Samanaikaisesti säilytettävän polttoaineen määrä on alle 15 000 l. Urakoitsijat säilyttävät polttoaineita siirrettävissä säiliöissä pelastussuunnitelmassa osoitetuissa paikoissa, jotka ovat alustaltaan tiiviitä ja kantavia. Säilytyspaikat on valittu niin, että aineet eivät vahinkotapauksissa pääse leviämään vesistöön tai pohjaveeseen.

Tuotannossa syntyy vuosittain jäteöljyä 150 kg, kiinteää öljyjätettä 25 kg, akkujätettä 8 kg, sekajätettä 1 m³, aumamuovijätettä 1,2 t ja rautaromua 100 kg. Urakoitsijat toimittavat jäteöljyn, muut ongelmajätteet ja sekajätteen jätteiden keruupaikoille asianmukaisesti säiliöihin, joista paikallinen jäteyrittäjä toimittaa ne kaatopaikalle. Jäteöljyn ja ongelmajätteiden keruun ja toimituksen asianmukaiseen laitokseen hoitaa siihen hyväksytty yrittäjä. Metalliromu myydään romuraudan välittäjälle kierrätykseen. Aumamuovi paalataan ja hyödynnetään myöhemmin energiana tai kierrättämällä.

Toiminnassa syntyy kaivannaisjätteinä kantoja ja muuta puuainesta, kiviä, mineraalimaita sekä lietteitä. Kannot ja muu puuainesta käytetään polttoai-

neena ja laskeutusaltaan lietteet siirretään takaisin tuotantoalueelle tuotettavaksi tai käytettäväksi muihin tarkoituksiin.

Tuotantoalue, sen ympäristö ja toiminnan vaikutukset ympäristöön

Tuotantoalueen nykytila

Mustikkasuon on reunoiltaan ojitettu ja sen keskiosassa on noin 28 ha:n ojitamaton osa. Mustikkasuon yleisimmät suotyypit ovat varputurvekangas ja oligotrofinen lyhytkorsineva.

Asutus ja maankäyttö

Mustikkasuo sijaitsee Soinin kunnan Kukon kylässä noin 10 km kuntakeskuksesta kaakkoon. Mustikkasuota ympäröivät metsäiset mäet. Sen lounaispuolella noin 1 km etäisyydellä sijaitsee Matosuon turvetuotantoalue. Suon länsi- ja itäpuolella kulkee metsäautoteitä, joista yksi halkoo tuotantoalueen sen kapeimmalta kohdalta.

Hankealueen lähiympäristö on asumatonta. Lähimmät kiinteistöt sijaitsevat noin 1,5 kilometrin etäisyydellä hankealueesta.

Maakuntakaavassa on hankealueen läheisyydessä merkintä ohjeellisesta ulkoilureitistä. Hakija on arvioinut, että virkistyskäyttö ja ulkoilu keskittyvät Matosuon Natura-alueelle, joten tuotannon aloittaminen ei tule vaikuttamaan alueen virkistyskäyttöön merkittävästi.

Luonto ja suojeleuarvot

Mustikkasuo on laiteiltaan ojitettua varputurvekangasta, jossa kasvaa tupasvillaa, juolukkaa, kanervaa, pallosaraa, ruskorahkasammalta ja korpirahkasammalta. Eteläosassa on myös mäntyä kasvavaa variksenmarjarahkarämeojikkoa. Suon keskustassa on ojitamaton noin 28 ha:n suurinen oligotrofinen varsinainen lyhytkorsineva. Nevan kasvillisuudessa esiintyy tupasvillaa, pullosaraa, suomuurainta, rämerahkasammalta ja punarahkasammalta. Alueella on myös rimpinevaa.

Yleisin suotyyppi alueella on varputurvekangas, joka muodostaa koko suoalasta 46 %. Oligotrofisen lyhytkorsinevan osuus on 34 %. Uhanalaisista suotyypeistä alueella on minerotrofista lyhytkorsinevaa, joka on luokiteltu vaarantuneeksi suotyypiksi.

Hankealueella ei ole luonnonsuojelulain mukaisia luontotyyppisiä eikä vesilakikohteita.

Mustikkasuolla tavattiin 20 lintulajia vuosina 2009 ja 2013 tehdyissä selvityksissä. Yleisimmät lintulajit olivat peippo, metsäkirvinen ja pajulintu. Varsinaisia suolajeja havaittiin 6. Uhanalaisia, harvalukuisia tai direktiivilajeja ei alueella havaittu. Suojelullisesti huomioitavia lajeja olivat valkoviklo, kapustarinta, taivaanvuohi, metsäviklo, pikkukuovi, liro, niittykirvinen, teeri,

metso ja riekko. Suon keskelle on rakennettu suuren petolinnun tekopesä. Kesällä 2013 pesälavalla ei ollut pesämateriaalia eikä pesintä ole mahdollista ennen lavan kunnostusta.

Mustikkasuolla on elinvoimainen rämeristihämähäkkikanta.

Mustikkasuon alapuolinen Ryötteenpuro ja Löytäjoki kuuluvat saukon elinpiiriin. Hankealueen kuivatusvesillä ei todennäköisesti ole merkittävää vaikutusta alapuolisen vesistön tilaan. Saukon elinpiiri on laaja ja se voi liikkua pitkiä matkoja vesistöstä toiseen. Hankkeesta saukolle aiheutuvat haitalliset vaikutukset ovat vähäisiä.

Hankealueella ei ole lampia eikä allikoita, joten siellä ei ole viitasammakolle sopivaa elinympäristöä. Sopivaa elinympäristöä voi esiintyä hankealueen läheisyydessä Läskilammilla. Hankkeella ei ole vaikutusta lampien veden laatuun.

Hakija on arvioinut, että hankealueella ei ole kirjojokikorennonle, lummelampikorennonle, sirolampikorennonle eikä sukeltajakuoriaisille sopivia elinympäristöjä.

Mustikkasuon pohjoispuolella on Matusuon Natura-alue (FI0800038), jonka pinta-ala on 838 ha. Sen priorisoidut luontotyytit ovat aapasuot (50 %) ja boreaaliset luonnonmetsät (1 %). Lisäksi alueella on humuspitoisia lampia ja järviä (1 %). Alueella esiintyvät luontodirektiivin lajeista susi, karhu ja ilves, joista kaksi ensiksi mainittua ovat priorisoituja lajeja. Lintudirektiivin linnuista alueella esiintyvät kaakkuri, kurki, suokukko, kapustarinta ja liro.

Hankealueen reunaojitus ulottuu lähimmillään lohkon 1 koilliskulmassa pieneltä osin noin 240 m:n etäisyydelle Matusuon Natura-alueen reunasta. Tuotantoalueen ja Natura-alueen välinen alue on ojitettua suota ja talouskäytössä olevaa kangasmetsää. Kumpareiset kangasmetsäsaarekkeet toimivat tehokkaana esteenä melun ja pölyn leviämislle Natura-alueelle.

Hakemuksen täydennyksessä on esitetty arvio Mustikkasuon vesitalouden muutosten vaikutuksesta Matusuon Natura-alueelle. Pohjaveden pinnan korkeuksien perusteella on arvioitu, että Mustikkasuon keskiosaan sijoittuu vedenjakaja ja noin 33 ha:n alueelta Mustikkasuon vedet virtaavat luoteeseen Natura-alueen suuntaan. Selvityksessä on arvioitu, että suon kuivatamisesta aiheutuva pohjaveden pinnan aleneminen rajoittuu tuotantoalueen välittömään läheisyyteen ja etäisyys Natura-alueeseen on riittävä haitallisten vaikutusten estämiseksi. Mahdollisten vaikutusten todentamiseksi on esitetty pohjavesiputkien asentamista hankealueen ja Natura-alueen välille ja Natura-alueelle.

Hakija arvioi, että Mustikkasuon turvetuotannolla ei ole havaittavissa olevaa kuivatusvaikutusta Natura-alueen suoluontotyyppihin eikä rajalla oleviin Natura-alueeseen sisältyviin kangasmetsiin. Tuotantoalueen reunoille kaivettavat eristysojat johtavat tuotantoalueen ulkopuolelle jäävien suon

reunojen ja ympäröivien kangasmaiden kuivatusvedet luontaisen valuma-suunnan mukaisesti.

Kulkeutuvan turvepölyn määrä jää etäisyydestä ja välissä olevista metsistä johtuen vähäiseksi ja satunnaisesti ajoittuvaksi eikä melu- ja pölyvaikutusta voida pitää merkittävänä. Hankealueen pienestä koosta johtuen hankkeella ei ole vaikutusta Natura-alueen eläimistöön.

Matosuonniemen Natura 2000 –alue (FI0800150) sijaitsee noin 3 kilometrin päässä Mustikkasuon lounaispuolella. Se on 32 ha:n kokoinen kuiva kangasmetsä.

Pohjavesialueet

Hankealueen lähin pohjavesialue on noin 3 km:n päässä sijaitseva Kaihiharju (1075902). Syväjoen uomaan ennen Kolunjärveä rajoittuu Vuorisen pohjavesialue (1075951). Muodostuma on purkava, eikä sen alueella ole vedenottamoita.

Vesistö

Vesistö ja sen tila

Mustikkasuo sijaitsee Kokemäenjoen vesistöalueen Alajoen valuma-alueella (35.464). Alajoen valuma-alueen pinta-ala on 57,65 km². Kuivatusvedet johdetaan ojalla Ryötteenpuron, Löytöjoen, Alajoen ja Syväjoen kautta Kolunjärveen. Hankealueelta on Löytöjokeen matkaa noin 2 km ja Kolunjärveen noin 13 km.

Hankealueen osuus Alajoen valuma-alueesta on noin 0,9 %. Alajoen valuma-alueelle sijoittuvat myös Matosuon (167,3 ha vuonna 2011) ja Sikosuon (75,5 ha) turvetuotantoalueet. Yhdessä Mustikkasuon kanssa ne muodostavat noin 4 % Alajoen valuma-alueesta. Vapo Oy:llä on Kolunjärven valuma-alueella lisäksi Matosuon laajennusosa (21,6 ha) sekä Kalliosuon (82 ha) ja Kurkisuon (65,2 ha) tuotantoalueet. Turvetuotantoalueet muodostavat 3 % Kolunjärven valuma-alueesta. Kolunjärven pinta-ala on 0,58 km² ja suurin syvyys noin 4 m. Valuma-alueen koko on 155 km².

Keskimääräiset virtaamat Ryötteenpurossa ja Alajoessa ovat seuraavat:

	F=km ²	Keskiylivirtaama MHQ m ³ /s	Keskivirtaama MQ m ³ /s	Keskialivirtaama MNQ m ³ /s
Ryötteenpuro laskussa Löytöjokeen	23,2	0,97	0,21	0,03
Alajoki las- kussa Syvä- jokeen	57,7	2,40	0,51	0,07

F= valuma-alueen koko

Vuosien 1999–2009 vedenlaatutulosten perusteella Löytöjoki ja Alajoki ovat tummavetisiä ja lievästi rehevöityneitä. Löytöjoen ja Alajoen humusleima on happamuuden ja kemiallisen hapenkulutuksen perusteella voimakkaampi kuin Kolunjärnessä. Ravinnepitoisuudet ovat lievästi kohonneet. Kolunjärnessä fosforipitoisuus on selvästi yläpuolisia jokia suurempi ja rehevöitymistä ilmentävällä tasolla, mikä osittain voi johtua järven ajoittain huonosta happitilanteesta. Myös keskimääräinen klorofyllipitoisuus, 29 µg/l, ilmentää rehevöitymistä.

Veden laatu vuosina 1999–2004 Löytöjoessa, Alajoessa ja Kolunjärnessä on ollut seuraava:

	COD _{Mn} mg/l	Kiintoaine mg/l	Kokonais- fosfori µg/l	Kokonaistyyppi µg/l
Löytöjoki	47	3	35	840
Alajoki	40	3	33	800
Kolunjärvi	34	4	58	790

Kokemäenjoen–Saaristomeren–Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa ei ole luokiteltu Löytöjoen, Alajoen eikä Kolunjärven ekologista tai fysikaalis-kemiallista tilaa. Ähtärinreitin toimenpideohjelmassa Kolunjoen ekologinen tila on arvioitu luokkaan tyydyttävä/välttävä. Ähtärinjärven ekologinen tila on hyvä.

Kalasto ja kalastus

Mustikkasuon alapuoliset vesialueet kuuluvat Ähtärinreitin kalastusalueeseen. Vuoden 2009 kalastustiedustelun perusteella Mustikkasuon alapuolisten jokien ja Kolunjärven kalastuksellinen merkitys on pieni. Tärkeimmät saalislajit olivat hauki, lahna, ahven, särki ja kuha. Vuonna 2009 kokonaisuudessaan oli 530 kg. Kolunjärven osakaskunta arvio kalastustiedustelussa Kolunjärven tilan huonoksi. Kalastusta haittasi pohjan liettyminen, pyydysten limoittuminen ja kasvillisuuden lisääntyminen sekä vähäarvoisten kalalajien runsastuminen.

Kolunjärven rannalla on kaksi rakennettua kiinteistöä. Vuoden 2009 kalastustiedustelun mukaan alueella kalasti 20 taloutta, joista 5 oli lomasukkaita.

Vaikutukset vesistöön ja sen käyttöön

Arvio Mustikkasuon kuivatusvesien vaikutuksesta alapuolisessa vesistössä on seuraava:

	Keskivirtaama m ³ /s	Kiintoaine mg/l	Kokonaisfosfori µg/l	Kokonaistyyppi µg/l
Ryötteenpuro laskussa Löytöjokeen				
Kuntoonpano, 1. vuosi	0,21	0,18	2,3	103
Tuotanto	0,21	0,09	1,2	50
Alajoki las- kussa syvä- jokeen				
Kuntoonpano, 1. vuosi	0,51	0,08	0,93	42
Tuotanto	0,51	0,04	0,50	20
Kolunjärvi				
Tuotanto	1,57	0,01	0,16	6,6

Hakija on arvioinut Matusuon, Matusuon laajennusalueen, Sikosuon, Kalliosuon, Kurkisuon ja Mustikkasuon yhteiseksi vuosikuormitukseksi 3 900 kg kiintoainetta, 50 kg fosforia ja 2 100 kg typpeä.

Laskennalliset pitoisuusvaikutuksen Kolunjärvessä ovat 0,13 µg/l kiintoainetta, 1,7 µg/l fosforia ja 70 µg/l typpeä.

Vesienhoitosuunnitelma

Ähtärin ja Pihlajaveden reitin vesistöalueen vesienhoidon toimenpideohjelmassa on esitetty Kolunjoen tilatavoitteeksi hyvä tila vuoteen 2015 mennessä. Turvetuotannon osalta nykykäytännön mukaiset toimenpiteet ovat riittäviä.

Ympäristöriskit

Työmaalle laaditaan vuosittain päivitettävä pelastussuunnitelma ja nimeetään paloturvallisuusorganisaatio. Tuotantoalueella on tarvittava sammutuskalusto ja ensiapuvälineistö sekä toimintaohjeet onnettomuustilanteiden varalle. Työmaan henkilöstön valmiuksia toimia hätätilanteissa ylläpidetään koulutusten ja toimintaharjoitusten avulla.

Pelastus- ja ympäristöviranomaiset tarkistavat alueen paloturvallisuuden, pelastusvalmiuden ja ympäristönsuojelun tason. Häiriötilanteista ja niiden korjaustoimista ilmoitetaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle. Hätätilanteissa noudatetaan hakijan laatu- ja ympäristöjär-

jestelmän työohjeita ja ympäristöohjeita. Toiminnalle otetaan ympäristövahinkovastuuvakuutus.

Toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailu

Hakija on tehnyt esityksen Mustikkasuon käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailuohjelmaksi. Kuntoonpanovaiheen päästötarkkailu on esitetty aloitettavaksi heti kaivutöiden alettua. Näytteitä otetaan marras–maaliskuussa kerran kuukaudessa, kevättulvan aikaan viikoittain ja kesä–lokakuussa kahdesti kuukaudessa. Näytteet otetaan mittapadolta pintavalutuskentän alapuolelta. Tuotantovaiheessa näytteet otetaan ennen pintavalutuskentää ja sen alapuolelta neljä kertaa vuodessa kaksi vuotta tuotannon aloittamisen jälkeen ja kaksi vuotta ennen lupakauden päättymistä.

Hakija on esittänyt vesistötarkkailun havaintopaikoiksi Löytöjokea. Näytteitä otetaan kolme kertaa vuodessa; kerran maaliskuun puolivälistä toukuuun puoliväliin, elokuussa sekä kerran syys–lokakuussa.

Hakija on pitänyt kalataloustarkkailua sekä pöly- ja melutarkkailuja tarpeettomina.

Vahinkoja estävät toimenpiteet

Kalatalousmaksu

Hakija on esittänyt alapuolisen vesistön kalastolle ja kalastukselle aiheutuvien haittojen kompensoimista 300 euron vuotuisella kalatalousmaksulla.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksen täydennykset

Hakija on täydentänyt hakemustaan 21.6.2012 arviolla pintavalutuskentän sijoittamisesta luonnontilaiselle alueelle, asiantuntija-arviolla hankealueen soveltuvuudesta luonnonsuojeluasetuksen liitteessä 5 mainittujen lajien elinympäristöksi, arviolla hankkeen vaikutuksista Matosuon Natura 2000 –alueeseen ja arviolla hankealueen ja muiden samalla valuma-alueella sijaitsevien turvetuotantoalueiden yhteisvaikutuksesta alapuoliseen vesistöön.

Hakija on edelleen 31.7.2013 täydentänyt hakemusta Mustikkasuon täydentävällä luontoselvityksellä ja arviolla Mustikkasuon vesitalouden muutoksen vaikutuksista Matosuon Natura 2000 –alueeseen.

Tiedot on kuvattu tarkemmin Hakemuksen sisältö -osassa.

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemus on annettu tiedoksi kuuluttamalla aluehallintovirastossa, Soinin kunnassa ja Ähtärin kaupungissa 29.8.–30.9.2013 sekä erityistiedoksian-

tona asianosaisille. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettu 4.9.2013 Ähtärinjärven Uutisnuotta -lehdessä. Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Soinin kunnalta ja Soinin kunnan sekä Ähtärin kaupungin kunnan ympäristön-suojeluviranomaisilta.

Lausunnot

1) Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on vastustanut ympäristöluvan myöntämistä Mustikkasuon turvetuotantoon. Kolunjoki on luokiteltu tyydyttävään ja Ähtärinjärvi hyvään tilaan. Molempien vesistöjen tilassa on tapahtunut myönteistä kehitystä. Kolunjoen vesistön vesi on tummaa, mutta Etelä-Pohjanmaan mittakaavassa varsin vähäravinteista. Alajuoksua kohden ravinnepitoisuudet kasvavat jonkin verran. Ajoittain lähinnä joen latvahaaroissa on mitattu alhaisia pH-arvoja. Kolunjärven pohjoispää on kartan ja ilmakuvien perusteella voimakkaasti umpeenkasvanut. Tämä kertoo vuosien varrella kertyneestä ravinne-, kiintoaine- ja humuskuormasta. Pienet jokivesistöt ja niiden suvannot ja lammet ovat haavoittuvia kiintoaine- ja humuskuormitukselle. Tämä saattaa ajan myötä johtaa umpeenkasvun lisäksi myös vesistön sisäiseen kuormitukseen. Esimerkiksi Kolunjärven fosforipitoisuudet ovat korkeammat kuin Kolunjoen, mikä viittaa järven sisäiseen kuormitukseen.

Biologista tietoa Kolunjoesta on sähkökoekalastuksista. Joesta on saatu mm. kivisimpua, joka on ympäristömuutoksille ja erilaisille myrkyille ja happamuudelle herkkä laji. Rehevyyttä suosivia särkikalaja on havaittu vain vähän. Taimenesta ei ole havaintoja koekalastuksissa eikä myöskään osakaskunnalle tehdyssä kyselyssä. Kolunjärvestä mitatut aklorofyllipitoisuudet kuvaavat tyydyttävää tilaa. Luokittelu ei toimi parhaiten pienissä ja matalissa humusjärvissä, mutta tulosten perusteella voidaan todeta, että rehevöitymistä on tapahtunut. Tilanne ei ole kuitenkaan niin huono, kuin hakemuksessa mainitaan.

Hakemuksessa viitataan useissa kohdin sekä jokivesien että Kolunjärven olevan selvästi rehevöityneitä tai, että ne voidaan luokitella rehevöityneiksi. Tällä lienee tarkoitus korostaa sitä, ettei lisäkuormitus enää heikentäisi vesien jo valmiiksi huonoa tilaa. Rehevöityminen pitää paikkansa vain lähinnä Kolunjärven kohdalla. Lähestymistapa ja vertailuarvot ovat kuitenkin vanhentuneita, eivätkä ota huomioon jokien ja järvien luontaisia ominaisuuksia. Tila-arviot perustuvat mahdollisesti vanhoihin laatuluokituksen raja-arvoihin, eivätkä vesiputedirektiivissä käytettyihin arvoihin, jotka tyypitellyn kautta ottavat paremmin huomioon kunkin vesistön luontaiset piirteet. Esimerkiksi matalissa humusjärvissä ravinnepitoisuudet ovat luontaisesti korkeampia kuin syvissä ja kirkasvetisissä järvissä, ja joissa korkeampia kuin järvissä. Tässä suhteessa jokivesien ja myös Kolunjärven tila on selvästi parempi, kuin mitä hakemuksessa annetaan ymmärtää. Ähtärinjärven ravinnepitoisuudet etenkin fosforin osalta ovat jopa laskeneet 2000-luvulla. Vedenlaadultaan järvi onkin jo lähellä kyseisen järvityypin erinomaista tilaa.

Ähtärinjärvi ja Kolunjärvi sijaitsevat varsin korkealla valuma-alueen latvaosissa, missä asutuksen ja maatalouden kuormitus on melko vähäistä. Vesihoitosuunnitelmassa kuormittaviksi tekijöiksi on mainittu metsätalous ja turvetuotanto. Vähentyneiden ravinnepitoisuuksien vastapainona Ähtärinjärven vedenlaadussa on tapahtunut kuitenkin myös huolestuttavaa heikentymistä. Esimerkiksi veden väriarvojen on havaittu kasvaneen ja vastaavasti näkösyvyyden heikentyneen. Tämä kertoo lisääntyneestä humuskuormituksesta valuma-alueelta. Syyt kehitykseen voivat olla moninaisia, mutta ne ovat huolestuttavia ja niillä on vaikutuksia järven ekologiseen tilaan, ekosysteemiin ja mm. virkistyskäyttöön. Tämän vuoksi sekä Ähtärinjärven että Kolunjoen ekologisen tilan voidaan katsoa olevan uhattuna eikä kuormitusta saisi lisätä.

Hankealueen valuma-alueella on melko runsaasti turvetuotantoalueita ja niitä ollaan avaamassa lisää. Näiden kuormituksia on esitelty hakemuksessa pohjautuen Pöyryn selvityksiin. Kokonaisuutena nämä kuormitusarvot näyttävät varsin pieniltä. Vaikuttaa siltä, että ylivalumien, esimerkiksi rankkasateiden aikaisia kuormituspiikkejä ei ole otettu huomioon kuormitusarvioinneissa. Tämän vuoksi hakemuksessa esitettyjä arvioita on pidettävä aliarvioituina.

Hakemuksessa on käsitelty Mustikkasuon tuotantoalueen vaikutuksia vedenlaatuun sekä erikseen että yhdessä muiden tuotantoalueiden kanssa, mikä on hyvä lähestymistapa. Arvioiden mukaan etenkin typpipitoisuudet tulevat nousemaan alapuolisissa vesistöissä. Mikäli kuormitus on arvioitua suurempaa, kuten voidaan olettaa, ovat vaikutuksetkin suurempia. Alueen turvetuotantoalat yhdessä tekevät turvetuotannosta varsin merkittävän kuormittajan alueella.

Mustikkasuosta vajaa puolet on ojitamatonta suota. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa Ähtärin seutu kuuluu alueeseen, jossa turvetuotannon kuormitusta on pyrittävä vähentämään eikä turvetuotantoalueiden lisääminen tue tavoitetta. Maakuntakaavassa mainitaan myös, että tuotanto on ohjattava jo ojitetuille soille. Ojittamattomien soiden käyttöönotto aiheuttaa tuntuvasti suuremman kuormituksen kuin jo ojitettujen, joten tuotannon aloittaminen ojittamattomilla soilla tai suon osilla ei tue kuormituksen vähentämisen tavoitteita. Valtioneuvosto on linjannut, että turvetuotanto ohjataan jo ojitetuille soille ja tämä on ollut myös Vapo Oy:n oma linjaus.

Alkuperäisessä hakemuksessa esitetty pintavalutuskenttä sijaitsee ojitetulla variksenmarjarahkarämeellä tuotantoalueen eteläosassa. Kentän pinta-ala 3,7 ha, mikä on noin 7,0 % kentän valuma-alueesta. Ojittamattomalle alueelle tehtävä kenttä toimii pääsääntöisesti ojitetulle alueelle tehtyä kenttää paremmin. Pintavalutuskentän sijainti ojitetulla alueella lisää turvetuotannon vesiensuojelun epävarmuutta. Hakija on täydentänyt hakemustaan suunnitelmalla pintavalutuskentän sijoittamisesta ojittamattomalle suolle Sikosuon alueelle. Suunnitelma kentän sijoittamisesta on kuitenkin puutteellinen, joten sen toimivuutta ei voida annettujen tietojen avulla arvioida.

Saukko kuuluu luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin tiukan suojelun lajeihin. Luonnonsuojelulain 49 §:n mukaan näiden lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Hakemukseen liitetystä selvityksestä ei käy ilmi, missä saukon lisääntymis- ja levähdyspaikat sen todetulla elinpiirillä ovat ja millä tavalla hanke vaikuttaisi niihin. Selvitykset ja hakemus ovat tämän vuoksi puutteellisia, eikä niiden perusteella ole poissuljettua, että LsL 49 §:n mukainen poikkeuslupa olisi tarpeen.

Tehdyissä selvityksissä rämeristihämähäkkejä löytyi sekä Mustikkasuolta että Matosuolta, kaksi yksilöä kummaltakin. Lisäksi tavattiin muutama verkko, jotka vaikuttivat rämeristihämähäkin tekemiltä. Rämeristihämähäkki on uusimman uhanalaisarvioinnin mukaan vaarantunut (VU) laji ja Mustikkasuo-Matosuon alue on yksi harvoista lajin tunnetuista esiintymispaikoista ELY-keskuksen alueella. Tämän vuoksi Mustikkasuo ei sovellu turpeenottoalueeksi.

Tehtyjen selvitysten mukaan pesimälinnusto on Mustikkasuolla ja varsinkin samaan suokokonaisuuteen kuuluvan Matosuon alueella arvokas. Lajistossa on useita alueellisesti uhanalaisia, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeja ja Suomen kansainvälisiä erityisvastuulajeja sekä uhanalaistarkastelussa silmälläpidettäväksi luokiteltuja lajeja. Mustikkasuon pesimälinnustoon kuuluvista lajeista suurin osa on lisäksi luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettuja. Myös asianmukaisesti merkitty rauhoitetun linnun pesäpuu on rauhoitettu. Mustikkasuolla on rauhoitettu sääksen pesäpuu. Hakemuksesta ei käy ilmi, onko hanke toteutettavissa ja millaisin järjestelyin niin, että LsL 39 §:n tarkoittamilta seurauksilta vältytään.

Luontoselvitykset ovat puutteellisia mm. perhosten osalta. Uhanalaisarvioinnissa esimerkiksi avosoilla elävä suoventokas on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi ja se on yksi Suomen kansainvälisistä vastuulajeista. Tästä johtuen suoventokkaan ja muiden perhosten esiintyminen hankealueella olisi tärkeää selvittää.

Mustikkasuon suunnitellusta turpeenotosta ei hakemuksen mukaan aiheudu muutoksia sen pohjoispuolisen Matosuon Natura-alueen vesitalouteen. Tähän tulokseen on päädytty sillä perusteella, että turpeenoton edellyttämästä suon kuivatuksesta aiheutuvan pohjavesipinnan alentuman arvioidaan rajoittuvan vain turpeenottoalueen välittömään läheisyyteen, ei Matosuon Natura-alueelle asti. Perusteena tälle ovat: etäisyys Natura-alueeseen on riittävä (vähimmillään noin 160–280 m), pohjaveden aleneminen on suhteellisen pieni (turpeenotto ulottuu pohjoisosassa enimmillään noin 2,3 m nykyisen vesipinnan ala-puolelle) ja turpeen suhteellisen huono vedenläpäisevyys. Suon pohjamaalaji on huonosti vettä läpäisevää (pääosin moreenia), joten pohjavesien purkautumista ei ole odotettavissa sarkaojiin. Kuivatustoimenpiteiden johdosta kuitenkin osa nykytilanteessa luoteen suuntaan virtaavista vesistä johdettaisiin etelän suuntaan.

Mustikkasuon pohjoisosassa pintaveden/pohjaveden virtaus tapahtuu luoteen suuntaan noin 33 ha:n alueelta, joka on noin 4 % Natura-alueen pin-

ta-alasta. Vaikutukset Natura-alueen vesitalouteen eivät arvion mukaan kuitenkaan ole todennäköisesti havaittavia. Mahdollisten vaikutusten todentamiseksi arviossa esitetään Mustikkasuon pohjoisosan ja Natura-alueen välille sekä Natura-alueelle asennettavaksi pohjaveden tarkkailu-putkia ennen suon kuntoonpanoa sekä tarkkailuohjelman laatimista ELY-keskuksen hyväksyttäväksi. Natura-alueelle hankkeesta aiheutuvien hydrogeologisten vaikutusten arvioinnissa on enemmän merkitystä sillä, kuinka suuri ja merkittävä muutos Natura-alueen valuma-alueessa ja Natura-alueelle suuntautuvien vesien määrässä tapahtuu, kun Mustikkasuon pohjoisosan valumavedet käännetään laskemaan etelään. Arvioinnista ei käy ilmi, millainen tämä muutos suhteessa Natura-alueen koko valuma-alueeseen olisi ja mihin Natura-alueen osiin sekä luontotyyppisiin/lajeihin sillä olisi vaikutusta. Arviointi on tässä suhteessa puutteellinen, eikä mahdollisuutta Natura-alueen luonnonarvojen heikentymiseen ja Natura-alueen koskemattomuuteen voida sen perusteella sulkea pois.

Vesienkäsitelyrakenteiden rakentamiselle ei tule myöntää lupaa muutoksenhausta huolimatta, koska ELY-keskus ei puolla ympäristöluvan myöntämistä toiminnalle.

2) Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) kalatalousviranomaisen on todennut, että Valtioneuvosto 30.8.2012 antaman periaatepäätöksen mukaan soiden käytöstä aiheutuva vesistökuormitus vähenee, kun soita merkittävästi muuttava toiminta kohdennetaan ojitetuille tai muuten luonnontilaltaan muuttuneille soille. Veden suotautuminen maaperässä ohjautuu kuivatusojiin, mikä johtaa veden nopeampaan virtaamiseen alueelta ja pohjaveden pinta laskee. Turveojituksen on tutkimuksissa havaittu kasvattavan valuma-alueelta tulevia valunta-aiikkejä. Tyypillisesti suo-ojitukset lisäävät kesäisiä ja talvisia alivirtaamia. Toisaalta ojitukset voivat johtaa valumien äärevöitymiseen ja kuivina kausina alivirtaamien pienenemiseen esimerkiksi latvapuroissa. Tämä aiheuttaa lisääntyntä eroosion ja kiintoaineen kulkeutumisen riskiä alapuolisiin vesistöihin.

Turvetuotanto lisää vesiin kohdistuvaa ravinne- ja kiintoainekuormitusta, mikä nopeuttaa rehevöitymistä ja kalojen kutupohjien liettymistä. Rehevöityminen heikentää kalastuksessa toivottujen saalislajien toimeentulomahdollisuuksia ja vähentää vesistön kalataloudellista arvoa. Kiintoainetta huuhtoutuu ojista vesistöön virtaamahuippujen aikana. Kalojen mädin ja poikasten selviytymisen kannalta alivirtaamatilanteet ja tulvat ovat ongelmallisia. Alivirtaamatilanteessa riskinä voi olla kuivuminen, lämpötilan muutokset ja liettyminen. Tulvat muokkaavat jokien koski- ja suvanto-osuuksia liikuttelemalla kiviä, soraa ja muuta pohjasta ja rannoilta irtoavaa materiaalia. Tulvat saattavat huuhtoa mätiä ja poikasia epäsuotuisille alueille ja altistavat ne mekaanisille häiriöille ja predaatiolle. Alivirtaamat ja tulvat voivat vaikuttaa kaloihin esimerkiksi kalojen ravintonaan käyttävien pohjaeläinten kautta.

Jokivesistöissä ylävirrassa tapahtuva kuormitus ei ole irrallaan alavirran ja jokisuiston tilasta. Jokivesistö on jatkumo, jossa ylävirrassa veteen pääste-

tyt aineet rikastuvat alavirrassa. Alavirrassa päästöjen kumulatiiviset vaikutukset ovat suuremmat kuin yksittäisen toimijan päästöt purkupaikan läheisyydessä. Veden laadun ja elinympäristön muutokset voivat vaikuttaa kaloihin joko suoraan tai tarjolla olevan ravinnon tai lisääntymisen kautta. Happamuuden sekä happi-, kiintoaine- ja ravinnepitoisuuksien muutokset voivat mm. lisätä mädin ja poikasten kuolleisuutta. Kalojen ravintona toimivan pohjaeläimistön määrä, lajisto ja kokorakenne voivat muuttua haitallisesti. Kiintoainepitoisuus aiheuttaa veden samennusta ja pohjan liettymistä, mikä vähentää kutupohjia ja suojapaikkoja. Lisäksi vaikutukset voivat kohdistua rapuihin. Vaikutukset kohdistuvat myös kalastukseen. Seisovat pyydykset limoittuvat ja likaantuvat. Tämä vähentää pyydysten kalastavuutta, saalista ja pyydysten puhdistamisesta aiheutuu lisätyötä. Kaloissa voi esiintyä myös makuvirheitä. Tieto edellä mainituista haittatekijöistä ja vähempiarvoisesta kalalajistosta voi vähentää kalastusta.

Hankealueen kalastosta ja kalastuksesta ei hakemuksessa esitetty luotettavaa selvitystä. Koska tiedot kalastosta ovat puutteellisia, on erittäin vaikeaa tehdä arvioita hankkeen kalataloudellisista vaikutuksista. Hankkeen vaikutukset ulottuisivat aina Ähtärinjärveen saakka.

Koska hankkeen vesistövaikutukset olisivat huomattavat, vaikutuksista kalastoon ei ole luotettavaa tietoa ja luonnontilaisen suon ojittaminen turvetuotantoon olisi valtioneuvoston periaatepäätöksen 30.8.2012 antaman suunnan vastainen, tulee lupa hylätä.

Jos lupa myönnetään, on luvan saajan vuosittain maksettava 850 euron suuruinen kalatalousmaksu Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle käytettäväksi kalakannoille ja kalastukselle aiheutuvien vahinkojen vähentämiseksi tarkoitettujen toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä toimenpiteiden tuloksellisuuden tarkkailuun. Kalatalousmaksulla kertyneet varat voidaan käyttää esimerkiksi kalojen istutuksiin. Luvan saajan on tarkkailtava kuivatusvesien vaikutuksia kalakantoihin ja kalastukseen Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Ehdotus tarkkailusuunnitelmaksi on toimitettava Pohjanmaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kolmen kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Tarkkailu voidaan toteuttaa myös yhteistarkkailuna alueen muiden tarkkailuvelvollisten kanssa.

3) Soinin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on vastustanut ympäristöluvan myöntämistä Mustikkasuon turvetuotantoon.

Soiden ekologisesti kestävä käyttö edellyttää luonnonsuojelullisesti arvokaiden soiden suojelua. Lisäksi talouskäytössä olevilla alueilla on säilytettävä luonnon monimuotoisuutta. Periaate on, että luonnontilaisten soiden määrä ei enää supistu, luonnonsuojelun kannalta arvokkaat suoalueet palautetaan luonnontilaan ennallistamalla ja soiden turvevarojen käyttö eri suoyhdistymävyöhykkeillä ei ylitä soihin luontaisesti varastoituvan turpeen määrää.

Turpeenottoalueiksi varataan jo ojitettuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita sekä käytöstä poistettuja suopeltoja. Turpeenoton vaikutuksia on tarkasteltava valuma-alueittain ja otettava huomioon erityisesti suoluonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja muiden ympäristönäkökohtien sekä taloudellisuuden asettamat vaatimukset. Mustikkasuolla tai sen valuma-alueella elää eläinlajisto, jonka elinoloja ei saa vaarantaa.

Mustikkasuon alapuolisen vesistön tulvaongelmia ei saa lisätä.

4) Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on todennut, että Mustikkasuon vesiensuojelumenetelmiin tulee soveltaa parasta käytävissä olevaa tekniikkaa (BAT) ja menetelmät tulee mitoittaa turvetuotannon valvontaohjeiden mukaisesti. Ympäristöluvan myöntämisedellytysten mukaan luvanhakijan tulee huolehtia alapuolisten vesistöjen ja suojelualueiden laadusta. Lupaehdoilla tulee taata vesiensuojelurakenteiden mitoittaminen turvaamaan alapuolisten vesistöjen kunto, kunnossapidon tiivis valvonta, syntyvän kuormituksen tarkkailu sekä laskeutusaltaiden ja ojas-ton puhdistustyön valvonta siten, että kuormitus ei lisääny. Tuotantoalueen ympäristön ja vesistöjen asumis-, virkistys- ja vapaa-ajan toimintaa ei tuotannon tule heikentää vaan toimintaa tulisi tukea.

Ympäristöluvan mukainen toiminta tulee järjestää siten, että läheisen Matosuon Natura-alueelle ei synny haittaa tai sen arvot vaarannu. Ympäristölupamääräyksissä tulee ottaa huomioon hyväksytyt vesienhoitosuunnitelmat ja niiden yhteensovittaminen lupapäätöksen määräysten kanssa.

5) Soinin kunta on vastustanut ympäristöluvan myöntämistä Mustikkasuon turvetuotantoon.

Alajoen ja Syväjoen alajuoksulla olevilla viljelyalueilla on keväisin ja runsaiden sateiden aikana vahinkoa aiheuttavia tulvia, jotka suurelta osin johduvat metsä- ja turvesuo-ojitusten kautta nopeasti purkautuvista vesimassoista. Mustikkasuon alapuolisen vesistön tulvaongelmaa ei saa lisätä. Kunnanhallitus on lisäksi edellyttänyt, että Alajoen ja Syväjoen valuma-alueilla olevat metsäyhtiöt, Metsähallitus ja Vapo Oy osallistuvat kyseisten jokien ahtaumakohtien perkaushankkeen suunnittelu- ja toimenpidekustannuksiin.

6) Metsähallituksen Pohjanmaan luontopalvelut on vastustanut ympäristöluvan myöntämistä Mustikkasuon turvetuotantoon.

Mustikkasuon uusi 50,2 hehtaarin hankealue sijaitsee lähimmillään noin 140 metrin päässä Matosuon Natura 2000 -alueesta, joka on myös soidensuojeluohjelman kohde (SSO1 003 15). Hankealueesta 20 hehtaaria on luonnontilaista ojittamatonta suota. Ympäristölupahakemuksen perusteella luontainen vedenjakaja kulkee Mustikkasuon keskellä siten, että Mustikkasuon pohjoisosista vedet kulkeutuvat luoteeseen kohti Matosuon Natura-aluetta, kun taas Mustikkasuon eteläosista vedet kulkeutuvat etelään. Ilmakuvatarkastelun mukaan ja lupahakemuksen perusteella on il-

meistä, että kaakosta Mustikkasuon suunnalta tuleva vesi pääsee Matosuon keskeisille rimpiosille ja tällä on ratkaiseva merkitys rimpialueen luonnontilan säilymiselle.

Suunniteltu turvetuotanto eristysojineen alentaa vedenpintaa hankealueen ja luonnonsuojelualueen välillä ja estää veden purkautumisen Mustikkasuolta Matosuon rimpialueen suuntaan. Kuivattava vaikutus korostuu entisestään kun tuotantoalueen kuivatusvedet on suunniteltu johdettavaksi luontaisen valumasuunnan vastaisesti etelään. Nykytilassa vedet valuvat Mustikkasuon pääosalta luoteeseen kohti Matosuota. Ne tulevat Natura -alueelle vanhoista metsäojista ja tulvivat Matosuon keskeisen rimpialueen etelälaitaan. Vaikka vanha metsäojitus on jonkin verran muuttanut veden virtauksen yksityiskohtia (purkautuminen tapahtuu pistemäisemmin kuin luonnontilassa), aapasuokokonaisuuden vesitalous ei ole muuttunut. Mustikkasuon suunnalta tulevat vedet ovat siis nykytilassa ratkaisevan tärkeitä sille, että Matosuon keskeinen rimpialue pysyy vesipintaisena ja ravinteisuudeltaan minerotrofisena. Tätä puolta ei hakijan selvityksessä ole käsitelty lainkaan.

Matosuo on suojeltu nimenomaan edustavana aapasuokohteena. Turvetuotantohanketta arvioitaessa on keskeistä arvioida vaikutusta aapasoiden luontotyyppiin ja sen edustavuuteen. Se, että jossain laskennallisesti keskimääräisessä tilanteessa voidaan olettaa tietyn syvyyden ojan vaikuttavan veden pinnan tasoihin tietyllä tavalla, ei ole tässä arvioinnissa millään lailla oleellista. Aapasuon rakenne ja kehitys riippuvat täysin sen valuma-alueelta tulevasta veden virtauksesta. Virtauksen väheneminen vaikuttaa suoraan etenkin eliölajiston monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeän rimpisen keskusosan laajuuteen ja ravinteisuuteen.

Matosuon Natura-alueen edustavimpana ja laajimpana aapasuoyhdistymänä voidaan pitää Matosuota. Se on kokonaisuudessaan noin 350 ha laajuinen mukaan lukien noin 50 ha kokoinen Mustikkasuo, joka muodostaa sen eteläisen osan. Mustikkasuon osuus tästä aapasuokokonaisuudesta on siis yli 1 %. Matosuolla on Etelä-Pohjanmaan oloissa erityisen hyvin kehittynyt ja laaja rimpinen keskusosa, pinta-alaltaan vajaa 100 ha (tämä sijoittuu Natura-alueen sisälle). Tämä rimpialue on suurelta osin merkitty kalvakaksi, saraiseksi, ruoppaiseksi ja jännerakenteeltaan epäselväksi. Nämä piirteet ovat eteläisille Pohjanmaan aapasoille hyvin tyypillisiä. Turvetuotantohanke aiheuttaisi toteutuessaan sen, että vesien tulo Mustikkasuolta Matosuon keskeisiin osiin lakkaisi käytännössä kokonaan. Mikäli välialueen ojat jäisivät auki, virtaus kääntyisi todennäköisesti Natura-alueen eteläosista Mustikkasuon eristysojaan päin, joka muuttaisi rimpialueen luonnetta täysin. Mikäli välialueen ojat saataisiin tehokkaasti tukittua, niin silloinkin uusi vedenjakaja sijoittuisi suunnilleen Natura-alueen etelälaidan tienoille, siirtyen siis yli 800 m lähemmäs Natura-alueella olevaa rimpialuetta. Tällöinkin valuma-alue supistuisi niin voimakkaasti, että hyvin huomattavalla osalla keskeistä rimpialuetta tapahtuisi selvää muutosta.

Todennäköisenä muutoksen suuntana voi pitää sitä, että rimpipinnoilla rahkasammalten peittävyys kasvaa voimakkaasti ja alue alkaa muuttua ra-

vinteisuudeltaan ombrotrofiseksi, eikä siis enää olisi edustavaa aapasuota. Matosuon tyyppisillä jännerakenteeltaan epäselvillä, saraisilla rimpinevoilla pinnan vedenjohtavuus on tyyppillisesti erittäin hyvä, mikä tarkoittaa sitä, että reunaojitusten vaikutus voi ulottua erityisen kauaksi. Tämän seurauksena suurin osa Natura-alueen edustavimmasta aapasuokeskustoista voi muuttua ekologiaaltaan täysin. Ympäristölupahakemuksessa hakija esittää, että Mustikkasuon ottamisella turvetuotantoon ei olisi havaittavia vaikutuksia Natura-alueen hydrologiaan sillä perusteella, että koko Natura-alue on laajuudeltaan 838 ha, kun tuotantoala jolta vedet luontaisesti kulkeutuvat Matosuolle on 33 ha. Metsähallitus kuitenkin katsoo, että mikäli Mustikkasuolta tulevien vesien kulkeutuminen Matosuolle estyy, on sillä selkeästi haitallisia vaikutuksia Matosuon keskeisille rimpialueille. Myös suunnitellulla tuotantoalueelta kulkeutuva turvepöly ja äänet haittaavat Matosuon luonnontilaisuutta.

Näin ollen Metsähallitus ei puolia ympäristölupahakemusta. Mustikkasuo edustaa hyvin luonnontilaisuutensa säilyttäneitä suoalueita ja se kuuluu selkeästi samaan kokonaisuuteen Matosuon Natura-alueen kanssa. Sen turvetuotantoon ottamisella olisi todennäköisesti myös välillisiä vaikutuksia Matosuon Natura-alueen eliöstöön, koska vielä nykyisin suhteellisen yhtenäisen ojittamattomien soiden kokonaisuuden supistuminen voisi heikentää monien lajien elinmahdollisuuksia. Lisäksi Metsähallitus haluaa huomauttaa, että olemassa oleva retkeilyreitti kulkee Matosuon poikki pohjois-eteläsuunnassa. Hankealueen läheisyydessä reitti kulkee Laskilampien eteläpuolella Peuralammen suuntaan tieuraa pitkin. On oletettavaa, että työkalujen aiheuttama melu heikentää retkeilyreitien vetovoimaa ulkoilijoiden keskuudessa.

Muistutukset ja mielipiteet

7) Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry on vastustanut luovan myöntämistä Mustikkasuon turvetuotantoon.

Alue on uutta tuotantoaluetta ja haettava alue on merkittävässä määrin ojittamatonta suota. Vesiensuojeluratkaisuksi on esitetty ympärivuotista pintavalutuskenttää, joka toimisi pumppaamalla. Vedet ohjataan kokonaisuudessaan Löytöpuroon josta edelleen Kolunjärveen.

Luontoselvityksen mukaan suolla on pinta-alallisesti merkittävästi vaarantuneita suotyyppejä. Mustikkasuota voidaankin pitää alueellisesti tärkeänä suona ja sen suotyypit ovat merkittävässä määrin arvokkaita. Uhanalaisia suotyyppejä suolla on laajalti keskiosissa, kuten oligotrofinen lyhytkorsineva, jotka ovat eteläisessä Suomessa vaarantuneita luontotyyppieitä (VU). Suoyhdistelmätyypinä suoalue on keskiboreaalin aapasuo (EN).

Linnusto on arvioitu melko vähäiseksi, etenkin ensimmäisen kartoituskerän osalta. Täydennysselvityksessä on suolta havaittu mm. soiden uhanalaislajistoa, kuten kapustarinta, metso, pikkukuovi, metsäviklo, liro, riekko ja teeri. Erillinen ajankohtaan sopiva riekkokartoitus on jäänyt ilmeisesti te-

kemättä. Lintutiheydeksi on saatu 30 lajia ja 104 paria/km², jota voidaan pitää varsin hyvänä lintutiheytenä.

Löytöpuron ja sen yläpuolisten vesien vedenlaatua voidaan pitää humus- ja rautapitoisena suomaiden vesinä. Kuitenkin alivirtaama-ajan vesinäytetiedoissa on selkeä vedenlaadun kohoaminen, ilmeisesti merkinä jonkinlaisista pohjavesipurkaumista tai muista laadukkaista vesivirtaamista. Hakemuksessa kaikki esitetyt pitoisuuslisäykset, kuormitusluvut ym. ovat täysin teoreettisia, eivätkä pohjaudu millään tavoin tutkittuun, kyseiseen suohon liittyvään tietoon. Alueen veden laatu on muutenkin voimakkaasti pintavesiriippuvainen, joten lisäkuormitus alentaa veden laatua herkästi vähäisillä virtaamilla.

Matosuon ottaminen turvetuotantoon ei tue vesienhoidon tavoiteohjelmaa. Suoalue tulee kuormittamaan alapuolista vesistöä alkuaikana ravinne-, kiintoaines-, humus- ja hapenkulutuksen kuormituksella sekä tuotannon jälkeen merkittävästi happamuutta lisäävänä kuormituksena alapuolisella vesistöalueella. Vesistökuormituksen osalta hakemuksessa ei ole lainkaan esitetty hapenkulutuksen lisääntymistä turvetuotannon takia alapuolisessa vesistössä kemiallisen hapankulutuksen kuormitus selvityksen osalta.

Pintavalutuskenttä sijoitettaisiin ojitetulle alueelle, jota ei voida pitää BAT-ratkaisuna. Mustikkasuo laskee vetensä suurelta osin kohti Matosuon Natura-alueita, johon on matkaa vain 150 m. Mustikkasuon merkitys Natura-alueen säilymiselle muuttumattomana on tärkeä ja hakijan teettämässä selvityksessäkin sanotaan, että Mustikkasuon kuivatuksella saattaa olla vaikutuksia Matosuon Natura-alueelle. Mustikkasuolla on vedenjakaja suon keskiosalla, ja alueesta noin puolet virtaa Matosuolle.

Alapuolisen vesistön kalastoa ei ole hakemuksen mukaan selvitetty riittävästi. Löytöjokea pidetään hakijan mukaan huonona kalavesistönä ilman tarkempaan tutkimukseen pohjautuvaa tietoa tai luotettavia aikaisempia selvityksiä. Arvio kaiketi perustuu lähinnä kalastuskunnilta saatuun tietoon tai arvioon. Hakijan olisi tullut tehdä kalastoselvitys riittävässä laajuudessa.

Suolta ei ole tehty erillistä perhosselvitystä, sudenkorento- tai viitasammakoselvitystä. Uhanalaisista sammalista ei ole mainintaa. Rämeristihämähäkkejä on alueelta tavattu tehdyn kartoituksen perusteella.

Mustikkasuo sijaitsee aivan Natura-alueen vieressä, maakuntakaavassa matkailun vetovoima-alueeksi merkityllä alueella. Matosuolla on retkeilyreitti jonne turvetuotannon häiriö tulisi kuulumaan. Lisäksi Mustikkasuon pölykulkeuma saattaa häiritä Matosuon Natura-alueen reunamia kuivattaen suota.

Hakijan vastine

Hakemuksessa ja sen täydennyksessä esitettyjen laajojen selvitysten voidaan arvioida olevan riittävät lupa-asian käsittelyyn ja niiden perusteella luvan myöntämisen edellytykset täytyvät. Lisäksi hakija esittää vastineena seuraavaa:

1) Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnosta hakija on todennut, että Kolunjoen valuma-alueen ala on 198 km² ja Kolunjärven 155 km². Hakija on esittänyt mahdollisimman luotettavat selvitykset kuormituksesta ja vaikutuksesta valuma-alueen eri osissa ottaen huomioon myös muut valuma-alueella olevat hankkeet. Rankkasateista johtuvat kuormituspiikit eivät ole uusi asia. Niiden olemassaolo on tiedetty pitkään, ja ne on laskettu mukaan ominaiskuormituslukuihin, joiden perusteella kuormitusta on arvioitu. Esimerkkinä voidaan mainita vuosittaisen esiintyvä kevättulvakauden kuormituspiikki, jonka aikana kuormitusnäytteenotto on tiheimmillään ja tapahtuu viikon välein. Matosuon vesienkäsittely vastaa vesienhoitosuunnitelmiin liittyvien toimenpideohjelmien vaatimustasoa.

Karttatarkastelu ja tehdyt selvitykset suoalueen luonnontilaisuudesta osoittavat, että hankealuetta ei voida pitää pääasiallisesti ojittamattomana suona. Suon molemmilla reunoilla on suoaltaan reunojen suuntaisesti tiheä ojitus, noin 4-10 vierekkäistä ojaa. Hankealuetta ei voida pitää luonnontilaisuusluokituksestaan sellaisena kohteena, jolle turvetuotantoa ei pitäisi sijoittaa. Lisäksi hakija toteaa, että alue on ollut hakijan hallussa vuodesta 2008 lähtien.

Kolunjärveen kohdistuvaa turvetuotannon kokonaiskuormitusta nettokuormituksena ja vaikutuksia hakija on täydennyksessä 20.6.2012 arvioinut vuonna 2016 tilanteessa, jossa kaikki suot ovat tuotantokunnossa seuraavasti: Kiintoaine 0,13 mg/l, kokonaisfosfori 1,66 ug/l ja kokonaistyyppi 69,6 ug/l.

Kolunjärven veden keskimääräinen kiintoainepitoisuus on ollut vuosina 2004–2009 4 mg/l, kokonaistyyppipitoisuus 790 ug/l ja kokonaisfosforipitoisuus 58 ug/l. Lasketut teoreettiset pitoisuusvaikutukset eivät siten ole kovin suuria. Lasketut pitoisuusvaikutukset Kolunjärven vedessä ovat laskennallisia siten, että laskelmassa oletetaan kaiken suolta lähtevän kuormituksen päätyvän Kolunjärveen eikä huomioida etäisyyden vaikutusta päästöjen vähenemiseen alapuolisessa vesistössä esim. sedimentoitumisen kautta.

Eri soilta on matkaa Kolunjärveen seuraavasti:

- Matosuo ja Sikosuo, reittiä Löytäjoki- Syväjoki 6-9 km
- Kalliosuo, reittiä Kalliolammet tai Kukkojoki-Pieni-Ruukonen-Syväjoki 10 km
- Kurkisuo, reittiä Ryötteenpuro-Löytäjoki-Syväjoki 18 km
- Matosuon lisäalueet reittiä Koirapuro tai Iso-Ruukonen- tai suoraan Syväjoki 8-10 km
- Mustikkasuo reittiä Löytäjoki-Syväjoki 13 km

Suot sijaitsevat hajallaan eri osissa Kolunjärven valuma-aluetta osin pienten lampien ja järvien sekä pitkän jokijakson takana. Näin ollen kuormitusvaikutus kohdistuu Kolunjärveen selvästi laskennallista pienempänä.

Edellä olevan perusteella voidaan arvioida, että Kolunjärveen kohdistuva turvetuotannosta johtuva kuormitus jää kaiken kaikkiaan hyvin vähäiseksi.

Vuonna 2013 valmistuneen päivitetyn ominaiskuormitus selvityksen (Pöyry 2013) mukaan myös ojitetuilla pintavalutus kentillä on päästy hyvään puhdistustulokseen. Selvitys perustuu laajaan pintavalutus kenttä aineistoon.

Kenttä on mahdollista rakentaa myös ojittamattomalle Sikosuon reuna-alueelle. Esiitetty alustava suunnitelma voidaan teknisesti toteuttaa ja perusteita pintavalutus kentän toimimattomuudelle suunnitellulla alueella ei voida löytää.

Selvitysten perusteella hankealueella ei ole sellaisia luonnonsuojelulailla suojeltuja luontoarvoja, joiden vuoksi lupaa ei voitaisi myöntää. Hankkeen yhteydessä tehdyt selvitykset ovat keskimääräistä laajempia ja niitä voidaan pitää kaikilta osin riittävinä. Lisäksi hakija viittaa 31.7.2013 toimittamissaan lisäselvityksissä esitettyyn ja niistä lausumaansa koskien saukon, linnuston ja rämeristihämähäkin esiintymistä sekä Matosuon Natura-alueen vesitaloutta.

2) Pohjanmaan ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen lausunnosta hakija on todennut että hakemuksessa esitetyt tiedot alapuolisen vesistön kalastosta ja kalastuksesta ovat riittävät lupa-asian käsittelyyn. Alapuolinen lähivesistö ei ole kalataloudellisesti merkittävä. Kolunjärveen kohdistuvista vesistövaikutuksista voidaan päätellä, että vaikutukset kalatalouteen jäävät pieneksi paitsi Mustikkasuon myös koko turvetuotannon osalta.

Luvan myöntämiseen liittyvänä mainittu kalatalousmaksu on hakijan käsityksen mukaan ylimitoitettu. Muilta osin hakijalla ei ole huomauttamista.

3) Soinin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja 5) Soinin kunnan lausuntojen osalta hakija on viitannut hakemuksessa ja edellä esittämäänsä.

Lisäksi hakija on todennut, että hakija voidaan velvoittaa osallistumaan vaikutusosuudellaan tarpeellisiksi katsottavien eri maanomistajien yhteisesti suunnitteleminen perkaushankkeiden toteuttamiseen Mustikkasuon vaikutusalueella.

4) Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnosta hakija on todennut, että lausunnossa esitetyt vaatimukset on huomioitu hakemuksessa. Hakija viittaa hakemuksessa ja sen täydennyksessä esitettyihin selvityksiin.

6) Metsähallituksen Pohjanmaan luontopalveluiden lausunnosta hakija on todennut hakemuksessa ja erityisesti sen täydennyksessä esitettyihin selvityksiin viitaten, että lausunnossa esitetyt arviot hankkeen mittavasta kuivattavasta vaikutuksesta ja vesien purkusuuntien muutoksista Matosuon Natura-alueella ja sen läheisyydessä ovat virheelliset.

Hankealueelta voi ajoittain kantautua ääniä ja kulkeutua vähäisiä määriä turvepölyä Matosuon Natura-alueelle saakka silloin kun alueella tehdään

kuntoonpanoon, tuotantoon tai turpeen toimitukseen liittyviä töitä. Toiminnalla ei ole sanottavaa merkitystä Natura-alueella olevan lajiston kannalta.

Retkeilyreitti sijaitsee lähimmillään noin 400 m päässä tuotantoalueen reunasta. Välimatka kasvaa etelään päin mentäessä lähes 800 m pituiseksi. Ottaen huomioon tuotannon ajoittumisen kesän poutakausiin, ja edellä mainitut välimatkat, tuotantoalueen melu ja pölyvaikutus ei ole merkittävä kaikkina vuodenaikoina tapahtuvan retkeilyn kannalta.

7) Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry:n muistutuksessa esitettyihin asioihin hakija on vastannut edellä.

Hakemuksen muutos

Hakija on 4.12.2013 muuttanut hakemusta siten, että Mustikkasuon kuivatusvedet johdetaan olemassa olevaa ojaa syventämällä noin 350 m Mustikkasuon lounaispuolella sijaitsevalle ojittamattomalle Sikosuolle rakennettavalle pintavalutuskentälle. Pintavalutuskentän pinta-ala on 3,1 ha, joka on 5,3 % valuma-alueesta. Kuivatusvesien purkupaikka sijoittuu Ryötteenpurossa noin 1,7 km alkuperäisestä purkupaikasta alavirtaan.

Lohkon 1 pinta-alaa on pienennetty niin, että tuotantoalueen etäisyys Matosuon Natura-alueesta on pienimmillään 240 m. Lohkojen 1 ja 2 väliin on suunniteltu virtaamansäätöpato.

Alkuperäisen hankesuunnitelman pintavalutuskenttä on muutettu tuotantoalueeksi, jolloin Mustikkasuon tuotantoalueen koko on 51,3 ha.

Hakemuksen muutoksen johdosta pyydyt lausunnot

1) Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on hakemuksen muutoksen johdosta todennut, että hakemusta on täydennetty uudella tuotantosuunnitelmalla, jossa pintavalutuskenttä on sijoitettu luonnontilaisen Sikosuon alueelle.

Sikosuon alueella olevan luonnontilaisen noron luonnontilan muuttamiseksi on vireillä poikkeuslupahakemus, joka on tällä hetkellä käsittelyssä Vaasan hallinto-oikeudessa. ELY-keskus on katsonut, että kyseisen luonnontilaisen noron luonnontilan muuttamiselle ei tule myöntää poikkeuslupaa. Sikosuolle suunnitellulla pintavalutuskentällä voi olla vaikutuksia noron vesitalouteen ja luonnontilaan.

Mustikkasuon pesimälinnustoon kuuluvista lajeista suurin osa on luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettuja. Hakija ei ole esittänyt, kuinka hanke olisi toteutettavissa siten, ettei luonnonsuojelulain 39 §:ssä mainittua häirintää rauhoitettujen lajien yksilöille tapahdu eikä myöskään, kuinka mahdolliset häiriöt voidaan estää. Mustikkasuolla on lisäksi sääksen pesäpuu, joka asianmukaisesti merkittynä on rauhoitettu. Hakija ei ole esittänyt millä tavalla voidaan turvata lajin mahdollisuus pesiä häiriöttä hankealueella olevassa tekopesässä.

Aiempaan lausuntoon viitaten, luvan hakija ei ole täydennyksessä esittänyt selvitystä perhosten esiintymisestä hankealueella.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus ei puolla ympäristöluvan myöntämistä Mustikkasuon turvetuotannolle esitetyistä muutoksista huolimatta.

2) Metsähallituksen Pohjanmaan luontopalvelut on todennut pitävänsä hanketta hakijan esittämästä rajauksesta huolimatta edelleen merkittävänä uhkana Matusuon Natura-alueelle. Metsähallitus on uudistanut aikaisemmassa lausunnossa esittämänsä perustelut.

3) Soinin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on uudistanut kantansa, että ojittamattomia soita ei pidä ottaa turvetuotantoon. Lisäksi Mustikkasuon alapuolella olevat viljelijät kärsivät ajoittaisista tulvista ja ylivirtaamista siinä määrin, että peltoviljely on paikoin mahdotonta. Näihin asioihin ei esitetty muutos tuo helpotusta.

Hakijan vastine hakemuksen muutoksen johdosta esitettyihin lausuntoihin

Hakija on uudistanut asiassa aiemmin lausumansa ja antanut lisävastineen.

1) Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat –vastualueen lausunnosta hakija on todennut, että ojittamattomalle Sikosuon eteläosan alueelle suunniteltu pintavalutus-kenttä viettää loivasti etelään. Alueen käyttäminen pintavalutuskenttänä ei näin ollen vaikuta mitenkään ELY-keskuksen luonnontilaiseksi katsoman, lähimmillään noin 250 m päähän kartalle merkityn noron vesitaloutteen ja luonnontilaan. Noroa koskeva poikkeuslupahakemus on Vaasan hallinto-oikeudessa.

Vapo Oy on kesällä 2013 teettänyt ELY-keskuksen toiveiden mukaisesti lausuntoon perustuen laajat luontoselvitykset hankealueelta ja purkuvesis-töstä. Vaatimus perhosten selvittämisestä on esitetty erikseen myöhemmin annetussa lausunnossa, joten selvitystä ei ole tehty. Ottaen huomioon hankealueen pienen koon, josta vain noin 33–40 % on ojittamatonta suota, ja alueen sijoittumisen laajojen ojittamattomien ja suojelun piirissä olevien soiden läheisyyteen, hakija on katsonut, että perhosten selvittäminen tämän hankealueen osalta ei ole tarpeen.

Hankkeen yhteydessä tehdyt selvitykset ovat keskimääräistä laajempia ja niitä voidaan pitää kaikilta osin riittävinä. Selvitysten perusteella hankealueella ei ole sellaisia luonnonsuojelulain suojeltuja luontoarvoja, joiden vuoksi lupaa ei voitaisi myöntää. Hakijan käsityksen mukaan hanke voidaan toteuttaa suunnitellulla tavalla.

Hankkeen toteuttaminen ei tarkoita luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettujen lajien tahallista häirintää tai hävittämistä. Turvetuotantoalueen puuston poisto ja ojitus- sekä pinnanmuokkaustyöt ajoitetaan siten, että tahallista häirintää esimerkiksi lintujen pesimäaikana ei aiheudu.

Lähin hakijan tiedossa oleva asuttu sääksen pesä sijaitsee noin 2,2 km päässä Mustikkasuon asumattomasta pesälavasta. Mainittu 2,2 km välimatka on melko lyhyt kun usein pesät ovat noin 4-5 km päässä toisistaan erityisesti alueella, jossa laajemmat sääksien käyttämät kalastusvedet sijaitsevat melko kaukana. Matosuon laajalla suoalueella saattaa olla muitakin asuttuja sääksen pesiä. Mustikkasuolla oleva pesälava on ollut käyttämättömänä vuodesta 2008 alkaen, joten sen ympärille ei voi vaatia häiriötöntä pesintäelinympäristöä. Pesäpuu, mikäli se on asianmukaisesti merkitty rauhoituskyltillä, säilytetään koskemattomana.

2) Metsähallituksen Pohjanmaan luontopalveluiden lausunnon osalta hakija on viitannut erityisesti hakemuksen täydennyksessä 31.7.2013 oleviin selvityksiin ja aikaisemmassa vastineessa esittämäänsä. Suunnitellusta tuotantotoiminnasta ei arvioida aiheutuvan muutoksia Matosuon Natura-alueen vesitalouteen eikä näin ollen alueen luontotyypppeihin ja lajistoon.

3) Soinin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnon osalta hakija on viitannut aiemmassa vastineessa esittämäänsä.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Ympäristöluparatkaisu

Aluehallintovirasto myöntää Vapo Oy:lle ympäristöluvan Mustikkasuon turvetuotantoon Soinin kunnassa Kokemäenjoen vesistöalueella hakemukseen liitetyn suunnitelman ja sen täydennysten mukaisesti siten muutettuna kuin lupamääräyksistä ilmenee. Tuotantoalueen pinta-ala auma-alueineen on noin 51,3 ha.

Lupamääräykset

Päästöt vesiin

1. Turvetuotantoalueen vedet on johdettava hakemuksen muutoksen liitteenä 1 a olevan kartan mukaisesti vesienkäsittelyrakenteiden jälkeen laskuojan kautta Ryötteenpuroon.

2. Tuotantoalueen vedet on johdettava hakemuksen muutoksen liitteenä olevan piirustuksen 1 a mukaisesti sarkaojarakenteiden, virtausta säätävien patojen ja laskeutusaltaiden kautta sekä käsiteltävä ympärivuotisesti pintavalutuskentällä sekä muutoin hakemussuunnitelmasta ilmenevällä tavalla.

Sarkaojien päissä on oltava lietsyvennys, lietteenpidätin ja päisteputket. Kokoojajoihin on rakennettava virtausta säätelevät padot. Laskeutusaltaissa on oltava pintapuomit ja purkupään virtaamaa padottava rakenne. Laskeutusaltaiden ja pintavalutuskenttien on oltava mitoitusohjeiden mukaisia. Auma-alueiden ja ojien välissä on oltava suojakaista, joka estää turpeen joutumisen ojiin.

Tuotantoalueen ulkopuoliset valumavedet on johdettava tuotantoalueen ja vesienkäsittelyrakenteiden ohitse eristysojissa, joissa on oltava lietesyvennykset. Eristysoja kaivettaessa on käytettävä kaivukatkoja ja vedet on johdettava pintavaluntana vesistöön, jos se on mahdollista.

3. Pintavalutus Kentän puhdistustehon on oltava vähintään seuraava:

Kiintoaine	50 %
Kokonaisfosfori	50 %
Kokonaistyyppi	20 %

Puhdistusteho lasketaan vuosikeskiarvona ennen pintavalutus kenttää ja sen jälkeen määritetyistä pitoisuuksista häiriötilanteet mukaan lukien.

4. Jos pintavalutus Kentän puhdistusteho ei tarkkailun perusteella täytä puhdistustehovaatimuksia, luvan saajan on välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin puhdistustehon parantamiseksi ja ilmoitettava tehtävistä toimenpiteistä kirjallisesti Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja Soinin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Jos puhdistusteho on seuraavanakin vuonna tehovaatimuksia pienempi, luvan saajan on toimitettava sitä seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä aluehallintovirastolle vesienkäsittelyn tehostamista koskeva suunnitelma, jonka perusteella aluehallintovirasto voi muuttaa tai täsmentää lupaa ja lupamääräyksiä.

5. Jos käsitellyn veden kokonaisfosforipitoisuus on alle 20 µg/l, kokonaistyyppipitoisuus alle 500 µg/l tai kiintoainepitoisuus alle 2 mg/l, kyseisen parametrin puhdistusteho voidaan jättää pois puhdistustehon keskiarvoa lasettaessa.

6. Laskeutusaltaiden ja niiden jälkeisten vesienkäsittelyrakenteiden on oltava käytössä ennen sarkaojitusta ja suon pintakerroksen poistamista. Ne on esitettävä ennen käyttöönottoa Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksyttäväksi ja saatettava tiedoksi Soinin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Vesienkäsittelyrakenteisiin saa Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla tehdä sellaisia muutoksia, jotka eivät vähennä niiden tehoa.

7. Luvan saajan on pidettävä vesienkäsittelyrakenteet ja ojastot jatkuvasti toimintakunnossa ja tarkastettava niiden toimivuus säännöllisesti.

Laskeutusaltaat, sarkaojat ja lietesyvennykset sekä reuna- ja kokooajajat on puhdistettava ainakin kerran vuodessa tuotantokauden päätyttyä ja aina muulloinkin tarpeen vaatiessa. Kivennäismaahan kaivetut ojat on tarkastettava ainakin kerran vuodessa ja puhdistettava tarvittaessa.

Laskeutusaltaista, lietesyvennyksistä ja ojista poistettava liete on sijoitettava siten, ettei se pääse vesistöön.

Päästöt ilmaan ja melu

8. Toiminta on järjestettävä siten, ettei siitä aiheudu tarpeetonta pölyämistä ja melua. Kuljetuksiin käytettävät ajoneuvot on kuormattava siten, ettei kuorma pölyä häiritsevästi.

9. Alueen kuntoonpanotyöt, turvetuotanto ja varastointi on järjestettävä siten, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän melua. Melutaso ei saa ylittää asuinrakennusten pihapiirissä 55 dB (LAeq) klo 7–22 eikä 50 dB (LAeq) klo 22–7. Loma-asuntojen pihapiirissä melutaso ei saa ylittää 45 dB (LAeq) klo 7–22 eikä 40 dB (LAeq) klo 22–7

Varastointi ja jätteet

10. Tuotantoa on harjoitettava siten, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän ja ettei jätteestä aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jätteet on toimitettava hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi toimijalle, jolla on oikeus vastaanottaa kyseistä jätettä. Vaarallisia jätteitä toimitettaessa on laadittava siirtoasiakirja. Jätteet on pakattava tiiviiseen ja jätteen vaaraominaisuuksilla merkittyyn pakkaukseen. Luvan saajan on järjestettävä jätehuolto ja jätteen kuljetus asianmukaisesti.

Luvan saajan on noudatettava hakemukseen sisältyvää kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa. Jätehuoltosuunnitelmaa on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava viiden vuoden kuluttua tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Arvioinnista on ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

11. Voiteluaineet ja jäteöljy on säilytettävä katetussa tilassa, jossa on tiivisalustainen reunallinen suojarakenne. Polttoainesäiliöiden on oltava tiiviillä alustalla siten, ettei polttoainetta säilytyksen tai tankkauksen aikana pääse maaperään tai ojiin. Paikallaan pysyvien polttoainesäiliöiden on oltava kaksivaippaisia tai valuma-altaalla varustettuja. Polttoainesäiliöissä on oltava ylitäytönestien ja laponestien.

Häiriö- ja poikkeustilanteet

12. Luvan saajalla tulee olla valmiudet tuotantoalueella tapahtuvien konevaurioiden tai onnettomuuksien aiheuttamien ympäristövahinkojen torjuntaan.

13. Toiminnan häiriötilanteista ja niiden aikaisista poikkeuksellisista vesien johtamisjärjestelyistä on viipymättä ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä järjestettävä niiden edellyttämä tarkkailu. Häiriö- ja poikkeustilanteiden syyt on välittömästi selvitettävä. Havaitut viat on korjattava ja häiriötekijät poistettava viipymättä.

Tarkkailut

14. Käyttö- ja päästötarkkailu on toteutettava tämän päätöksen liitteenä 3 olevan suunnitelman mukaisesti.

Tarkkailusuunnitelmaa voidaan muuttaa Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta tai tarkkailun kattavuutta.

15. Vesistö tarkkailu on toteutettava hakemuksessa esitetyn suunnitelman mukaisesti siten muutettuna, että tarkkailuun lisätään havaintopaikka Ryöteenpuroon Mustikkasuon kuivatusvesien purkupaikan yläpuolelle.

Kalataloustarkkailu on tehtävä Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksymällä tavalla ja tarkkailusuunnitelma on toimitettava viranomaisen hyväksyttäväksi kolmen kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Tarkkailusuunnitelmaa voidaan muuttaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta tai tarkkailun kattavuutta.

Vesistö tarkkailun vuosiraportit on toimitettava Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle sekä Soinin kunnan ja Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisille. Kalataloustarkkailun tulokset on toimitettava Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle ja Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Soinin kunnan ja Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisille sekä Ähtärin reitin kalastusalueelle. Tarkkailujen tulokset on vaadittaessa annettava niiden nähtäväksi, joiden oikeuteen tai etuun tiedot saattavat vaikuttaa. Tarkkailutulosten yhteenvedoissa on esitettävä tarkkailussa esiintyneet epävarmuustekijät sekä analyseissä ja tulosten laskennassa käytetyt menetelmät.

Kunnossapitovelvoitteet

16. Luvan saajan on osallistuttava laskuojien kunnossapitoon.

17. Mikäli lupakaudella käynnistetään maanomistajien suunnittelema Ala-joen tai Syväjoen kunnostushanke, on luvan saajan osallistuttava siihen vaikutusosuudellaan.

Kalatalousmaksu

18. Luvan saajan on maksettava vuosittain maaliskuun aikana 550 euroa kalatalousmaksua Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle käytettäväksi vesistöön johdettavien päästöjen vaikutusalueen kalastolle ja kalastukselle aiheutuvan haitan ehkäisemiseen.

Ensimmäinen maksu on suoritettava kuukauden kuluessa kuntoonpanon aloittamisesta siltä vuodelta, jona kuntoonpano aloitetaan.

Kuntoonpanon aloittamisesta on ilmoitettava etukäteen Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle.

Toiminnan lopettaminen ja jälkihoito

19. Tuotannosta poistettavat alueet on vuosittain ilmoitettava Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Tuotannosta poistettujen alueiden vedet on johdettava vesienkäsittelyrakenteiden kautta siihen asti, kunnes alueet ovat kasvipeitteisiä, kuitenkin vähintään kahden vuoden ajan, tai ne on siirretty pysyvästi muuhun käyttöön. Luvan saajan on esitettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle selvitys tuotannosta poistettujen alueiden tilasta ennen vesien käsittelyn lopettamista. Tämän jälkeen tuotannosta poistettujen alueiden vedet voidaan ohjata vesien käsittelyn ohi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla.

Tuotannon lopettamisesta on ilmoitettava etukäteen Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Tuotannon lopettamisen jälkeen hankealue on siistittävä ja tarpeettomat rakenteet poistettava. Vesien käsittelyä ja päästö- ja vaikutustarkkailua on jatkettava kahden vuoden ajan tai kunnes tuotantoalue on siirretty muuhun käyttöön. Luvan saajan on esitettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle selvitys alueen tilasta ja jälkihoitovaiheen tarkkailun tuloksista ennen vesien käsittelyn lopettamista.

Turvetuotantoalueen ympäristölupa ja luvan saajalle määrätyt velvoitteet lakkaavat olemasta voimassa, kun Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on todennut jälkihoitotoimet tehdyiksi.

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi tarvittaessa antaa toiminnan lopettamiseen ja jälkihoitoon liittyviä tarkentavia määräyksiä.

Korvaukset

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesistön pilaantumisesta johtuvaa korvattavaa vahinkoa.

Luvan voimassaolo ja lupamääräysten tarkistaminen

Luvan voimassaolo

Lupa on voimassa toistaiseksi.

Tarvittaessa aluehallintovirasto voi ympäristönsuojelulain 58 ja 59 §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä muuttaa lupaa tai valvontaviranomaisen aloitteesta peruuttaa luvan.

Lupamääräysten tarkistaminen

Luvan saajan on viimeistään 30.4.2024 jätettävä aluehallintovirastolle hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi. Mikäli hakemusta ei tehdä määräajassa, aluehallintovirasto voi määrätä luvan raukeamaan.

Hakemukseen on liitettävä selvitykset ja yhteenvedot tuotannon aiheuttamista melu- ja pölyhaitoista ja niiden vähentämisestä, vesien käsittelyn tehosta ja sen parantamisesta, vesiin joutuvien päästöjen määrästä sekä vesien johtamisen vaikutuksista purkuvesistön tilaan, eliöstöön ja käyttöön. Hakemukseen on myös liitettävä selvitys tuotannosta poistettujen alueiden tilasta ja muut ympäristönsuojeluasetuksen 9–11 §:n mukaiset selvitykset tarpeellisilta osin.

RATKAISUN PERUSTELUT

Luvan myöntämisen edellytykset

Mustikkasuon turvetuotantoalue on uusi tuotantoalue, josta suuri osa on ojitattamaton suota. Tuotantoalueella eikä sen päästöjen vaikutusalueella ole luonnonsuojelulain tarkoittamia erityisiä luonnonarvoja eikä luonnonsuojelulain perusteella erityistä suojelumerkitystä omaavia lajeja ja luontotyyppisiä. Kaikki kuivatusvedet käsitellään ojitamattomalle suolle rakennettavalla pintavalutuskentällä. Vesien käsittely täyttää parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimukset Mustikkasuon olosuhteissa.

Tuotantoalue sijaitsee lähimmillään noin 240 metrin päässä Matusuon Natura 2000 -alueesta. Sen suojeluperusteena olevat luontotyypit ovat aapasuot (50 %), humuspitoiset järvet ja lammet (1 %) ja borealiset luonnonmetsät (1 %).

Matusuon Natura-alueen eteläosasta noin 1,6 km² sijaitsee Löytöjoen valuma-alueella ja valumavesien virtaussuunta tällä alueella on etelään. Mustikkasuon pohjoisosan valumavedet virtaavat luoteeseen Läskilampeen ja siitä edelleen etelään. Mustikkasuon ojitaminen ei siten merkittävästi vaikuta Matusuon Natura-alueen vesitaseeseen. Tuotantoalueen etäisyys Natura-alueen reunasta on 240 metriä. Etäisyys on riittävä sellaisten pohjavesivaikutusten estämiseksi, jotka voisivat merkittävästi heikentää Matusuon aapasuo-alueen pohjavesiolosuhteita. Mustikkasuon turvetuotannon pölypäästöillä ei ole Matusuon luontotyyppisiä heikentävää vaikutusta. Turvetuotanto ei ennalta arvioiden aiheuta sellaisia muutoksia Natura-alueen luontotyyppisiin, jotka merkittävästi heikentäisivät niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi Matusuo on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon.

Mustikkasuolla on sääksen merkitty tekopesä. Helsingin yliopiston luonnontieteellisen keskusmuseon rengastuomistosta saadun tiedon mukaan viimeisin pesintähavainto on vuodelta 2008 ja toimistolla on tieto ainoastaan yhdestä pesinnästä. Pesäalusta on suhteellisen matalalla ja maastohavaintojen perusteella niin huonokuntoinen, ettei sille enää pysty raken-

tamaan pesää. Aluehallintovirasto katsoo, että tekopesä ei enää ole luonnonsuojelulain 39 §:ssä tarkoitettu rauhoitetun linnun pesäpuu.

Kokemäenjoen–Saaristomeren–Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa Kolunjärvi on luokiteltu hyvään tilaan. Kun Mustikkasuon kuivatusvedet käsitellään ojittamattomalle suolle rakennettavalla pintavalutuskentällä, ei Mustikkasuon turvetuotanto ennalta arvioiden heikennä Kolunjärven hyvää ekologista tilaa.

Kalataloudelle aiheutuvia haittoja ehkäistään kalatalousmaksulla tehtävillä toimenpiteillä.

Toiminta ei sijoitu kaavamääräysten vastaisesti.

Kun otetaan huomioon Mustikkasuon ja sen ympäristön tila ja käyttö, turvetuotannosta tämän lupapäätöksen mukaisesti toteutettuna ei yksin tai yhdessä muiden toimintojen kanssa aiheudu luvan myöntämisen esteenä olevaa terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista tai yleiseltä kannalta tärkeän virkistys- tai muun käyttömahdollisuuden vaarantumista eikä eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Lupamääräysten perustelut

Vesistöön joutuvien päästöjen rajoittamiseksi määrätään käytettäväksi parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja käytäntöä, minkä vuoksi ovat tarpeen määräykset 1–7. Puhdistustehovaatimuksella varmistetaan, että vesienkäsittely toimii odotetulla tavalla.

Pölypäästöjen ja melun sekä niistä aiheutuvien haittojen vähentämiseksi annetaan toimenpideveloitteet lupamääräyksissä 8 ja 9.

Määräykset 10 ja 11 annetaan jätteiden vähentämiseksi ja roskaantumisen ja öljyvahinkojen estämiseksi. Jätteen haltija on jätelain (1072/1993) 6 §:n mukaan velvollinen järjestämään jätehuollon ja jätteen haltijan on oltava selvillä jätteen määrästä ja laadusta sekä terveys- ja ympäristövaikutuksista. Haitallisten aineiden maaperään ja vesiin pääsyn estämiseksi sekä maaperän pilaantumisen ehkäisemiseksi on tarpeen antaa määräys muun muassa polttoaineiden varastoinnista. Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on tarpeen kaivannaisjätteen synnyn ehkäisemiseksi ja sen haitallisuuden vähentämiseksi.

Häiriötilanteisiin varautumista varten annetaan lupamääräykset 12 ja 13.

Luvan saajan on oltava selvillä toimintansa päästöistä ja niiden vaikutuksesta ympäristöön. Lupamääräyksien 14 ja 15 tarkkailu- ja raportointimääräykset ovat tarpeen valvontaa varten sekä lupamääräysten tarkistamista varten. Pintavalutuskentän puhdistustehoa on tarkkailtava niin, että tarkkailun perusteella voidaan valvoa, toteutuuko kentälle asetettu puhdistuste-

hovaatimus. Tarkkailun perusteella valvontaviranomainen voi tarvittaessa edellyttää toimenpiteitä pintavalutuksen ja muun vesien käsittelyn puhdistustehon parantamiseksi. Vuosittain tehtäviin yhteenvetoraportteihin sisällytetään selostukset vesien käsittelyssä havaituista puutteista, jo tehdyistä toimenpiteistä niiden poistamiseksi ja suunnitelma tulevista parannustoimenpiteistä.

Lupamääräysten 16 ja 17 kunnossapitovelvoitteet ovat tarpeen toiminnasta aiheutuvien haittojen poistamiseksi.

Lupamääräys 18 on tarpeen kalataloudelle aiheutuvien haittojen estämiseksi. Kalatalousmaksun suuruutta määrättäessä on otettu huomioon turvetuotannosta aiheutuvien päästöjen suuruus ja vesistössä ilmenevien vaikutusten laajuus sekä vesistön kalataloudellinen arvo.

Turvetuotantoalueelta tulee päästöjä vielä tuotannon päätyttyä ja lupamääräys 19 on tarpeen tuotantoalueen jälkihoidon järjestämiseksi ja päästöjen rajoittamiseksi.

VASTAUS LAUSUNTOIHIN JA MUISTUTUKSIIN

1) Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat –vastuualueen lausunnosta aluehallintovirasto toteaa, että Matosuon Natura 2000 –aluetta, Mustikkasuolla olevaa rauhoitetun lajin pesäpuuta ja koskeviin osiin on vastattu luparatkaisun perusteluissa.

Sikosuolla oleva noro on luonnontilaisena saanut alkunsa Peuralammesta Sikosuon pohjoispuolelta. Noro päättyy Sikosuon keskelle noin 280 metrin päähän pintavalutuskentästä. Pintavalutuskenttä ei sijoitu noron valuma-alueelle. Näin ollen Sikosuon noron hävittämistä koskevan poikkeuslupasian käsittelyn ei estä Mustikkasuon pintavalutuskentän sijoittamista Sikosuolle.

ELY-keskus on lausunnoissaan 27.9.2013 ja 31.1.2014 todennut, että hakija ei hakemuksen täydennyksessä ole esittänyt perhosselvitystä hankealueelta. Aluehallintovirasto toteaa, että ELY-keskukselta on ennen hakemuksen kuuluttamista pyydetty lausunto hakemukseen liitettyjen luontoselvitysten riittävydestä. Lausunnossa ELY-keskus ei ole edellyttänyt perhosselvityksen tekemistä. ELY-keskus ei myöhemmissä lausunnoissaan ole esittänyt hankealueelta saatuihin havaintoihin perustuvaa tai muuta alueeseen liittyvää erityistä syytä perhosselvityksen tarpeelle. Tämän vuoksi aluehallintovirasto katsoo, että hakijaa ei ole ollut tarpeen velvoittaa edelleen täydentämään hakemusta.

ELY-keskus on pitänyt saukkoselvitystä niin puutteellisena, että sen perusteella ei voida sulkea pois luonnonsuojelulain 49 §:n mukaista poikkeusluvan tarvetta. Aluehallintovirasto pitää tehtyä selvitystä Ryötteenpuron ja Löytöjoen osalta riittävänä. Hankealueen lähin mahdollinen muu saukon elinalue on lähimmillään 240 metrin päässä sijaitseva Läskilampi, jonne ei johdeta hankealueen kuivatusvesiä. Aluehallintovirasto katsoo, että turve-

tuotannosta ei aiheudu Läskilampien alueen eliöstölle luonnonsuojelulain 49 §:ssä tarkoitettuja heikentäviä vaikutuksia.

2) Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen lausunnosta aluehallintovirasto toteaa, että kalatalousmaksun suuruutta arvioitaessa on otettu huomioon hakemuksen muutos. Pintavalutuskenttä rakennetaan alkuperäisestä hakemuksesta poiketen ojittamattomalle suolle. Lisäksi kentälle asetetaan puhdistustehomääräykset.

3) Soinin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, 4) Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen ja 5) Soinin kunnan lausuntojen osalta aluehallintovirasto viittaa päätöksen perusteluihin. Soinin kunnanhallituksen vaatimus Alajoen ja Syväjoen perkaushankkeeseen osallistumisesta on otettu huomioon lupamääräyksessä 17 velvoittamalla luvan saaja osallistumaan hankkeeseen.

6) Metsähallituksen Pohjanmaan luontopalveluiden lausunnon osalta aluehallintovirasto viittaa päätöksen perusteluihin ja toteaa, että Mustikkasuon valumavedet eivät nykytilanteessakaan virtaa Matosuon Natura-alueen rimpiosalle. Hankealueen ojittaminen ei siten merkittävästi vaikuta Natura-alueen vesitaseeseen. Mustikkasuon hankealueen reuna sijoittuu noin 240 metrin päähän Matosuon reunasta ja noin 500 metrin päähän rimpialueen reunasta. Hankealueen etäisyys Natura-alueesta on riittävä estämään sellaiset pohjavesivaikutukset, jotka merkittävästi heikentäisivät Natura-alueen luontoarvoja.

7) Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry:n mielipiteestä aluehallintovirasto toteaa, että kun kuivatusvedet käsitellään ojittamattomalla pintavalutuskentällä, alapuolisen vesistön tilatavoitteet eivät vaarannu. Matosuon Natura-alueen osalta aluehallintovirasto viittaa hakemuksen perusteluihin ja vastaukseen Metsähallituksen Pohjanmaan luontopalveluille.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Toimintaa ei saa aloittaa ennen kuin tämä päätös on saanut lainvoiman.

LUPAA ANKARAMMAN ASETUKSEN NOUDATTAMINEN

Jos asetuksella annetaan tämän luvan määräyksiä ankarampia tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, ympäristönsuojelulain 56 §:n mukaisesti on noudatettava asetusta.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki 6, 41, 42, 43, 44, 45, 45 a, 46, 50, 52, 55, 56, 90, 100, 103 a ja 103c §

Jätelaki (1072/1993) 4, 6 ja 15 §

Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä 28 §

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 7 310 euroa. Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Hakemuksen vireille tullessa maksuun sovellettiin aluehallintoviraston maksuista annettua valtioneuvoston asetusta (1145/2009), jonka liitteen maksutaulukon mukaan 30–300 hehtaarin tuotantoalueen ympäristöluvan käsittelystä perittävä maksu on 7 310 euroa.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Vapo Oy

Jäljennös päätöksestä

Soinin kunta
 Soinin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
 Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
 Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (sähköisesti)
 Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / kalatalousviranomainen (sähköisesti)
 Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaisille listan LSSAVI/493/04.08/2010 mukaan.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla ja lehdessä

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Soinin kunnan ja Ähtärin kaupungin virallisilla ilmoitustauluilla.

Kuulutuksesta ilmoitetaan Ähtärinjärven Uutisnuotassa.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liitteet

- 1) Valitusosoitus
- 2) Kartta
- 3) Käyttö- ja päästötarkkailusuunnitelma

Stefan Nyman

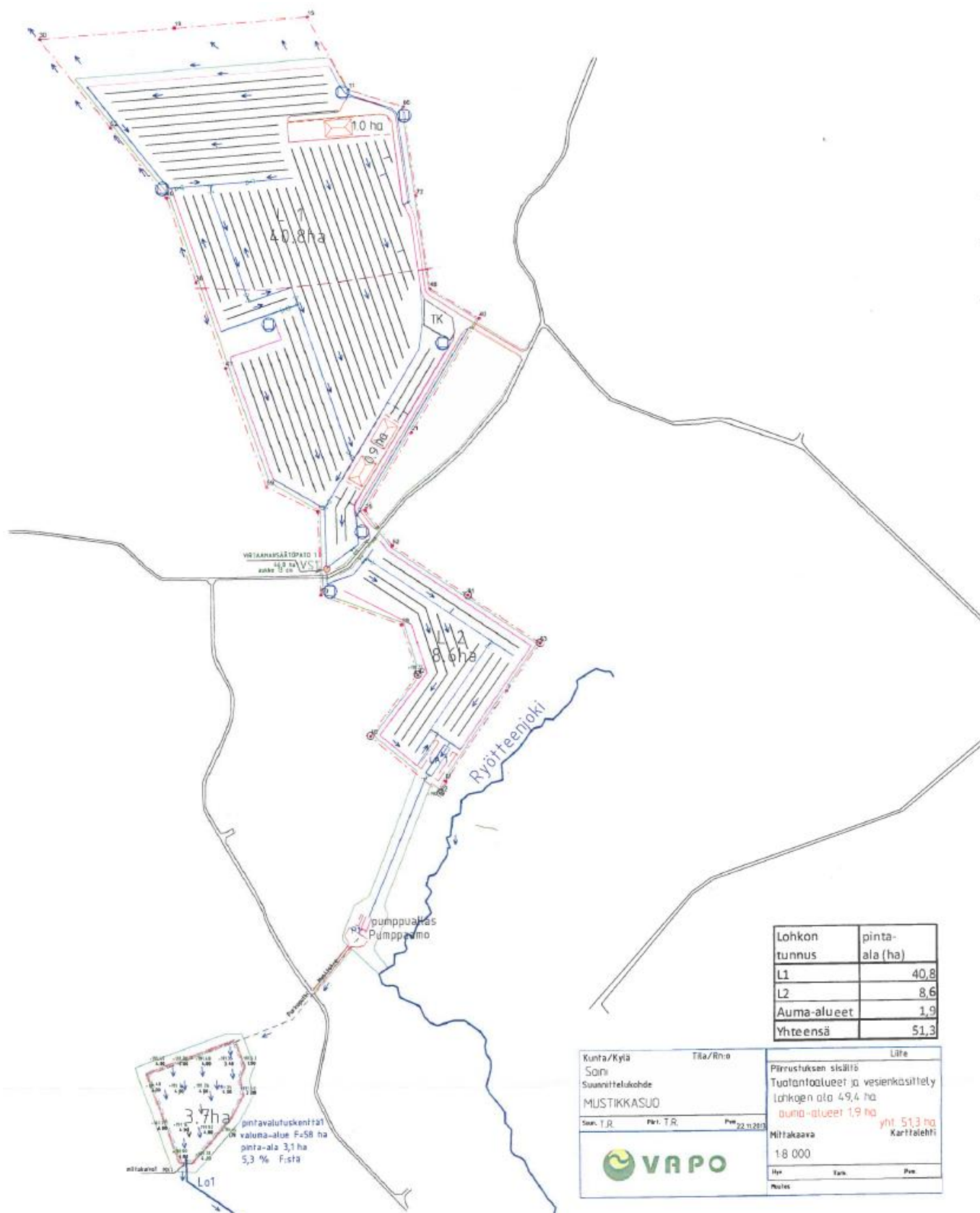
Kirsti Poikonen

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Stefan Nyman. Asian on esitellyt ympäristöylitarkastaja Kirsti Poikonen
KP/ksa

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen	Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviranomaisen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.
Valitusaika	Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy 28.4.2014.
Valitusoikeus	Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, alueelliset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.
Valituksen sisältö	Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava <ul style="list-style-type: none"> - päätös, johon haetaan muutosta - valittajan nimi ja kotikunta - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi) - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi - perusteet, joilla muutosta vaaditaan - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)
Valituksen liitteet	Valituskirjelmään on liitettävä <ul style="list-style-type: none"> - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta
Valituksen toimittaminen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle	Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot	<p>käyntiosoite: Wolffintie 35,65200 Vaasa postiosoite: PL 200, 65101 Vaasa puhelin: 029 501 8450 telekopio: 06-317 4817 sähköposti: kirjaamo.lansi@avi.fi aukioloaika: klo 8 - 16.15</p>
Oikeudenkäyntimaksu	Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Tuotantoalueen kartta

Mustikkasuon KÄYTTÖ- JA PÄÄSTÖTARKKAILUSUUNNITELMA

Käyttötarkkailu

Käyttötarkkailua varten nimetään vastuhenkilö, joka ilmoitetaan vuosittain elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja sijaintikunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Käyttötarkkailusta pidetään päiväkirjaa ja se säilytetään koko tuotannon ja jälkihoitovaiheen ajan. Tarvittaessa päiväkirja esitetään valvoville viranomaisille. Päiväkirjamerkinnöistä tehdään vuosittain yhteenveto, joka toimitetaan tarkkailuvuoden loppuun mennessä päästö- ja vaikutustarkkailujen suorittajille ja tarvittaessa viranomaisille.

Käyttöpäiväkirjaan merkitään seuraavat tiedot:

- tuotannon aloittaminen ja lopettaminen sekä tuotantopäivät
- tuotantomenetelmä
- ojitusten ja perkausten tarkat kaivuajat ja -paikat
- kunnostukset ja tuotannon eteneminen
- vesiensuojelurakenteiden valmistuminen, kunnan seuranta, havainnot toimivuudesta
- kemikaalien käyttömäärät
- poikkeamat vesiensuojelusuunnitelmista
- laskeutusaltaiden ja lietesyvyyksien tyhjentäminen
- ojastojen puhdistukset
- mittapatojen ja -laitteistojen asennukset, huolto ja korjaukset
- pumppaamojen asennukset, käyttöaika ja häiriöt
- sadanta, haihdunta ja tuulitiedot
- muut huomiot esim. rankkasateiden kesto ja seuraukset
- jätehuoltoon liittyvät toimet
- kaivannaisjätteiden lajit, määrät, varastointi ja siirrot
- näytteiden ottoajat
- aumojen paikkojen muutokset
- pölyn ja melun seuranta sekä tuulitauot
- muut mahdolliset tapahtumat, joilla voi olla vaikutusta maaperään, vesistöön tai pöly- ja melupäästöihin
- toimintaan kohdistuneet valitukset ja niiden käsittely

Vesiin johdettavien päästöjen tarkkailu

Kuntoonpanovaihe

Virtaama mitataan kuntoonpanotöiden aikana päivittäin.

Vesinäytteet otetaan ennen pintavalutuskenttää ja sen jälkeen seuraavasti:

kuntoonpanotöiden aikana ja kesä-lokakuussa	1 kerta/2 vk
kevättulvan aikana (yleensä 15.4.–15.5.)	1 kerta/vk
marras–huhtikuussa (kun töitä ei tehdä)	1 kerta/kk.

Näytteistä määritetään kiintoaine, kokonaisfosfori, kokonais- ja ammoniumtyppi, kemiallinen hapenkulutus, väri, rauta ja pH.

Tuotantovaihe

Virtaama mitataan jatkuvatoimisesti ympäri vuoden.

Vesinäytteet otetaan laskuojaan johdettavista vesistä ennen pintavalutuskenttää ja sen jälkeen. Vesinäytteet otetaan 1.4.–30.9. kuukauden välein ja 1.10.–31.3. kahden kuukauden välein. Kevättulvan aikaan (pääsääntöisesti 15.4.–15.5.) näytteet otetaan kerran viikossa. Ylivirtaamien ja rankkasateiden aikana tulee ottaa lisänäytteitä. Näytteistä analysoidaan kiintoaine, kemiallinen hapenkulutus, kokonaisfosfori, kokonaistyyppi, pH ja sameus.

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi perustellusta syystä, esimerkiksi vesienkäsittelyn tehon ja päästöjen vakiintumisen perusteella, päättää, että tarkkailua ei ole tehtävä joka vuosi.

Vesienkäsittelyn teho lasketaan ennen tehostettua käsittelyä ja sen jälkeen otettujen näytteiden pitoisuuksien perusteella. Tarkkailuvuosina päästöt lasketaan käyttäen tuotantoalueen omia pitoisuus- ja virtaamatietoja. Tarvittaessa voidaan käyttää lähellä sijaitsevan, jatkuvassa tarkkailussa ja mahdollisimman samassa tuotantovaiheessa olevan tuotantoalueen virtaamatietoja. Muina vuosina päästöt arvioidaan lähialueen tuotantoalueiden ominaispäästöjen perusteella.

Päästöt lasketaan sekä brutto- että nettoarvoina. Nettopäästöt lasketaan käyttäen taustapitoisuuksina luonnontilaisen suon pitoisuuksia: kokonaisfosfori 20 µg/l, kokonaistyyppi 500 µg/l ja kiintoaine 1 mg/l. COD_{Mn}-taustapitoisuutena käytetään Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymää pitoisuutta. Tehon ja päästöjen laskennassa ovat mukana kaikki näytteet sekä ohijuoksutukset ja muut häiriötilanteet.

Raportointi

Päästötarkkailun mittausten tulokset toimitetaan niiden valmistuttua Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja Soinin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Käyttö- ja päästötarkkailun yhteenvetoraportti toimitetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tarkkailuvuotta seuraavan helmikuun loppuun mennessä.

Laadunvarmistus

Tarkkailussa käytetään vahvistettuja standardeja. Tarkkailuraporteissa esitetään myös tarkkailua koskevat epävarmuustekijät sekä käytetyt laskentamenetelmät. Raporteissa esitetään tarpeelliset tarkentamis- ja muutossuosituksen